

ТЕРНОПІЛЬ

ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ

Підготовлено

Комітетом стратегічного планування

за допомоги

Проекту «Економічний розвиток міст»

За підтримки

ПЕРША ВЕРСІЯ

грудень 2005 р.

ЗМІСТ

I	ВСТУП.....	5
I.A	Історичний огляд.....	5
	КОРОТКА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ТЕРНОПІЛЬСЬКУ ОБЛАСТЬ.....	6
I.B	Географічне розташування, клімат, природні ресурси області.....	6
II	НАСЕЛЕННЯ.....	9
III	ЖИТЛО.....	13
IV	ЗАЙНЯТІСТЬ І ДОХОДИ.....	14
IV.A	ЗАЙНЯТІСТЬ.....	14
IV.B	ЗАРОБІТНА ПЛАТА.....	16
IV.C	БЕЗРОБІТТЯ.....	17
V	ЕКОНОМІКА.....	21
V.A	СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	21
V.B	НАЙБІЛЬШІ РОБОТОДАВЦІ.....	28
V.C	ЕКОНОМІКА МІСТА.....	29
VI	ЗАКЛАДИ СУСПІЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ ТА ІНФРАСТРУКТУРА.....	33
VII	ДОВКІЛЛЯ.....	36
VII.A	АТМОСФЕРА.....	36
VIII	ТУРИЗМ.....	36
IX	ЦІЛІ РОЗВИТКУ МІСТА.....	37
X	ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ МІСТА.....	40

Перелік таблиць

Таблиця 1:	Порівняння: місто, район, область, Україна.....	8
Таблиця 2:	Функціональні характеристики міст-конкурентів.....	8
Таблиця 3:	Чисельність мешканців у місті та районі (наявне населення), 1989–2004 рр. (на 31 грудня).....	9
Таблиця 4:	Природний та міграційний рух населення.....	9
Таблиця 5:	Розподіл населення за віком.....	11
Таблиця 6:	Рівні освіти серед населення у віці понад десять років.....	12
Таблиця 7:	Розвиток житлового забезпечення.....	13
Таблиця 8:	Основні показники приватизації та оренди об'єктів комунальної власності.....	14
Таблиця 9:	Введення нового житла.....	14
Таблиця 10:	Зайнятість за видами діяльності.....	15
Таблиця 11:	Середня заробітна плата (грн.).....	16
Таблиця 12:	Заробітна плата за видами діяльності.....	16
Таблиця 13:	Рівень зареєстрованого безробіття на 31 грудня (у відсотках до економічно активного населення працездатного віку).....	17
Таблиця 14:	Кількість безробітних на одну вакансію на 31 грудня.....	18
Таблиця 15:	Зареєстровані безробітні за рівнем освіти.....	19
Таблиця 16:	Зареєстровані безробітні за тривалістю безробіття (на 31 грудня).....	19

ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ м. ТЕРНОПІЛЬ

Таблиця 17:	Вікова структура зареєстрованих безробітних	20
Таблиця 18:	Порівняльна таблиця структури зареєстрованих безробітних – місто, район, область, країна (%)	20
Таблиця 19:	Зареєстровані суб'єкти господарської діяльності на 1000 жителів (на 31 грудня) 21	
Таблиця 20:	Зареєстровані суб'єкти підприємницької діяльності в місті	21
Таблиця 21:	Обсяг продукції та послуг за основними видами діяльності у 2004 році (тис.грн.) 23	
Таблиця 22:	Товарна структура експорту (тис.дол США)	24
Таблиця 23:	Географічна структура експорту	26
Таблиця 24:	Структура прямих іноземних інвестицій за країнами походження (млн. доларів) станом на 01.10.2005 року	27
Таблиця 25:	Найбільші роботодавці	28
Таблиця 26:	Доходи міського бюджету на одного мешканця (грн.)	29
Таблиця 27:	Випускники навчальних закладів – середніх, вищих	33
Таблиця 28:	Місткість лікарень	33
Таблиця 29:	Енергоспоживання (на рік)	34
Таблиця 30:	Громадський транспорт	34
Таблиця 31:	Основні показники забруднення атмосферного повітря	36
Таблиця 32:	Обсяг вироблених відходів (за 2004 рік) та вартість утилізації	36
Таблиця 33:	Кількість гостей	36
Таблиця 34:	Можливості для розміщення гостей у готелях, пансіонатах, турбазах тощо	37
Таблиця 35:	Місткість споруд культурно-спортивного призначення	37
Таблиця 36:	Планована інвестиційна діяльність у місті до 2008 р.	37
Таблиця 37:	Планова інвестиційна діяльність підприємств міста до 2008 року	38

Перелік графіків

Графік 1:	Функція населення	8
Графік 2:	Чисельність мешканців у місті та районі (наявне населення), 1989-2005 рр. (на 31 грудня)	9
Графік 3:	Природний рух населення	10
Графік 4:	Міграційний рух населення	10
Графік 5:	Розподіл населення за віком, 1989-2004 рр.	11
Графік 6:	Віковий індекс	11
Графік 7:	Розподіл населення за рівнем освіти	12
Графік 8:	Кількість помешкань на 100 мешканців Тернополя	13
Графік 9:	Кількість зайнятих працівників на МП	15
Графік 10:	Середня заробітна плата	16
Графік 11:	Заробітна плата за видами діяльності	17
Графік 12:	Середньомісячна заробітна плата на МП	17
Графік 13:	Рівень зареєстрованого безробіття	18

ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ м. ТЕРНОПІЛЬ

Графік 14:	Кількість безробітних на одну вакансію	18
Графік 15:	Розподіл зареєстрованих безробітних за рівнем освіти, 2004 р.....	19
Графік 16:	Вікова структура безробітних.....	20
Графік 17:	Зареєстровані суб'єкти господарської діяльності на 100 жителів (місто та район)	21
Графік 18:	Кількість малих підприємств	22
Графік 19:	Малі підприємства на 10 тис. населення.....	22
Графік 20:	Обсяг реалізованої промислової продукції, тис. грн.....	24
Графік 21:	Частка прибуткових підприємств	24
Графік 22:	Товарна структура експорту (2004 рік).....	25
Графік 23:	Географічна структура експорту.....	26
Графік 24:	Експорт та імпорт товарів. Зовнішньоторговельний баланс.....	26
Графік 25:	Структура прямих іноземних інвестицій у 2004 році	27
Графік 26:	Прямі іноземні інвестиції тис. дол. США (на кінець року)	27
Графік 27:	Доходи міського бюджету на одного мешканця	30
Графік 28:	Доходи міського бюджету без трансфертів	30
Графік 29:	Сплата фіксованого податку на доходи фізичних осіб та єдиного податку для СПД	30
Графік 30:	Інвестиції в основний капітал (у фактичних цінах, тис. грн.)	31
Графік 31:	Інвестиції в основний капітал за рахунок бюджету (у фактичних цінах)	31
Графік 32:	Роздрібний товарооборот	32
Графік 33:	Обсяг роздрібногo товарообороту на 1 особу	32
Графік 34:	Громадський транспорт.....	34

I ВСТУП

I.A Історичний огляд

Тернопіль – отча колиска багатьох поколінь – нерозривно пов'язаний із тими, хто тут народився, гідно продовжив справи нащадків топільчан, які звели місто на Сереті і передали у спадок, як заповіт, нам – розбудовувати його, сумлінно працювати і примножувати правічні духовні святині, щоб бути повновладними господарями рідної землі, щоб гості милувалися її красою і гордилися нами.

Тернополю судилося виростати на перехресті багатьох доріг, якими йшли не тільки друзі, а й вороги. Місто, не раз сплюндроване дощенту чужинцями, знову піднімалося із руїн, щоб по праву його називали столицею галицького Поділля.

Однією із найдавніших споруд, що збереглася до наших днів і з якою пов'язана перша письмова згадка про Тернопіль, є замок. У 1540 р. польський король Сигізмунд I видав грамоту краківському каштелянові Яну Тарнавському про його заснування і володіння землею навколо цього міста. Будівництво фортеці на березі Серету в урочищі Сопільче (Топільче0) тривало вісім років. Місце для оборони від ворогів було вибрано невипадково. В урочищі Сопільче, як засвідчують археологічні дослідження з давніх-давен жили українці, які мали добрий природний захист від нападників: з одного боку, непрохідні торф'яні улоговини, зарослі терном, з другого, ріка Серет і її притока Рудка. Замок із своїми фортифікаційними спорудами ще надійніше зміцнив охорону українських земель.

Навколо замку почало розвиватися місто, яке 1548 р. отримало магдебурзьке право, тобто самоврядування, а також право влаштовувати ярмарки і мати склади на товари для закордонних купців. До Тернополя почали з'їжджати купці з усієї Європи і Сходу. А замок після того, як його у 1672 р. знищили турецькі завойовники було відбудовано як палацову споруду на початку 19 столітті у новому стилі – подібно до великого палацу у вигляді каре з невеликим двором всередині. Білокам'яна різьба стриманих форм добре в'яжеться з великими площинами стін. Цю споруду сильно зруйнували смерчі першої і другої світових воєн. Замок реставровано у 1951 р., і нині у ньому Палац спорту.

Крім замку, збереглася Надставна церква – церква Воздвиження Чесного Хреста, що була споруджена на початку XVI ст. На фундаменті древнього храму, історія якого сягає часів України-Русі. Будівля – це тридільний храм без бань. Другу церкву – Різдва Христового, як засвідчує фундаційний напис, почали мурувати 15 червня 1602 р. і закінчили 4 серпня 1608 р. під орудою відомого муляра Леонтія. А у 1636 р. було зведено дерев'яну Монастирську церкву (Успення Пречистої Діви Марії), згодом, в 1836 р., на цьому місці – нову, муровану церкву, що знаходилась у Микулинецькій частині міста. Приміщення цієї церкви знищили більшовики в 1962 р., і в наші дні її там наново збудували парафіяни.

Уціліло від лихоліть і нинішнє приміщення з монастирськими прибудовами української греко-католицької церкви Непорочного Зачаття, споруджене в 1749-1779 рр. у стилі пізнього бароко з елементами рококо як католицький храм ордену Домініканців.

У 1772 р., після першого поділу Польщі, Тернопіль перейшов під владу Австрії і згодом став центром округи. Нова влада сприяла економічному розвитку, пробудженню українського національного життя. У другій половині XIX ст. до Тернополя прокладено шість шосейних шляхів. 1870 р. збудовано залізницю Львів - Тернопіль. У місті почали працювати 2 банки, 5 приватних млинів і 3 крупорушки, розширилися шевські, кравцеві, ковальські, столярські, різницькі та інші цехи. Це вплинуло на приріст населення. Якщо у 1808 р. в Тернополі мешкало 7093 чоловіки, то наприкінці століття було понад 30 тисяч.

Під впливом революційних подій 1848 р. інтелігенція Тернополя розпочала боротьбу за духовне і національне самовизначення. Заходом учителя гімназії, відомого громадсько-політичного діяча Олександра Барвінського в 1876 р. відкрито філію "Просвіти" у Тернополі, яка видавала книжки з історії України, мала бібліотеку і книгарню для українського населення, організувала концерти та етнографічні вистави. Зусиллями просвіти у 1898 р. було відкрито українську гімназію, вчителями і вихованцями якої стали митрополит Йосип Сліпий, вчені Степан Белей, Роман Смакула, режисер Лесь Курбас, композитор Василь Барвінський, письменник Володимир Гжинський, Петро Карманський та багато інших.

ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ м. ТЕРНОПІЛЬ

У 1922р. Тернопіль став центром новоствореного воєводства, що охоплювало 17 повітів. Польська влада проводила жорстоку колоніальну політику в усіх сферах суспільного життя краю, насамперед у національному питанні. Українців обмежували в правах, суворо переслідували за найменші прояви національної гідності. Та міщани Тернополя почали відновлювати роботу товариств "Луг", "Сокіл", "Просвіта", "Рідна школа", "Пласт", спортивного клубу "Поділля" і відстоювати соціальні і національні права. Пожвавила діяльність й організації Українських Націоналістів (ОУН). Особливо активно діяв молодіжний націоналістичний осередок у Тернопільській українській гімназії, які очолювали Роман Паладійчук та майбутній лідер ОУН Ярослав Стецько.

4 грудня 1939р. Тернопіль став центром області. Історична назва міста - Тарнопіль. Через три місяці після визволення його від фашистів - 9 серпня 1944 року відповідно до Указу Президії Верховної Ради СРСР, місто було перейменовано у Тернопіль.

Адреса веб-сторінки: www.city.gov.te.ua

КОРОТКА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ТЕРНОПІЛЬСЬКУ ОБЛАСТЬ

Обласний центр:.....місто Тернопіль
Територія ..... 13,8 тис. кв. км (2,3% всієї площі України)
Чисельність наявного населення
на 1 січня 2005 року ..... 1116,3 тис. осіб
Щільність населення ..... 80 осіб на 1 кв. км
Загальна кількість районів:..... 17
Загальна кількість міст:..... 35, з них 1 обласного значення, 15 районного

Тернопільська область належить до невеликих областей України, її площа - 13,8 тис.км, що становить 2,3% від території держави. Область була утворена 4 грудня 1939 року на території Тернопільського воєводства, яке складалося з 17 повітів і входило до складу Польщі. У 1939 році з утворенням області та введенням нового адміністративно - територіального поділу зі складу колишнього Тернопільського воєводства. Територіально Тернопільська область поділена на 17 районів: Шумський, Кременецький, Ланівецький, Зборівський, Збаразький, Бережанський, Козівський, Підволочиський, Підгаєцький, Терехівський, Гусятинський, Монастирський, Бучацький, Чортківський, Заліщицький, Борщівський. Межує з Львівською, Рівненською, Івано-Франківською, Хмельницькою, Чернівецькою областями. Область налічує 19 міст: Кременець, Почаїв, Винниця, Збараж, Зборів, Тернопіль, Скалат, Гримайлів, Хоростків, Копичинці, Чортків, Іване-Пусте, Борщів, Заліщики, Терехівля, Підгайці, Бережани, Монастирськ, Бучач. В області є 1019 сіл.

I.B ГЕОГРАФІЧНЕ РОЗТАШУВАННЯ, КЛІМАТ, ПРИРОДНІ РЕСУРСИ ОБЛАСТІ

Географічно Тернопільська область займає частину Подільської височини. Найвища точка над рівнем моря 417 м. Головна річка - Дністер. Тернопіль збудований на березі річки Серет, що є лівою притокою Дністра, з довжиною 248 кілометрів, площею басейну 3,9 тисяч квадратних кілометрів; середній розхід води в нижній течії 12 кубометрів на секунду. Річки на території Тернопільської області: Горинь, Серет, Дністер, Збруч.

На території Тернопільської області відомі "Надзбручанське" та "Збручанське" джерела мінеральних вод.

Тернопільська область розташована в західній частині України між 24°44 і 26°44 сх. д. та 48°30 і 50°16 пн. ш. Її крайні пункти — с. Дуліби (західний), с. Окопи (східний), с. Переморівка (північний), с. Білівці (південний). Тернопільщина межує з Рівненською, Чернівецькою, Львівською, Івано-Франківською, Хмельницькою областями України. Межі області на сході — р. Збруч, на півдні та південному заході — р. Дністер, на північному заході — Кременецьке горбогір'я.

За своїм виглядом на карті область нагадує трикутник. Вона видовжена з півночі на південь на 195 км, а із заходу на схід у середній частині — на 129 км. Значна протяжність із

ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ м. ТЕРНОПІЛЬ

півночі на південь позначається на розподілі сонячної радіації по території області, зумовлює відмінності в температурному режимі в північній і південній її частинах.

Область лежить у внутрішній частині Європи, у районах панування західних вітрів, і це впливає на формування на її території помірно континентального клімату, рослинного і тваринного світу лісостепу. А положення в західній частині Подільської височини, недалеко від гірської системи Карпат (з південного заходу) і Поліської низовини (з півночі) визначає особливості формування природних комплексів на її території.

Географічне положення Тернопільської області в господарському відношенні є досить вигідним - її розміщення в західній частині правобережного лісостепу — у зоні з родючими ґрунтами і достатнім зволоженням сприяє розвитку сільськогосподарського виробництва, а положення поблизу індустріального Прикарпаття і Львівсько-Волинського вугільного басейну - розвитку різноманітних галузей промислового виробництва.

Тернопільська область розташована поблизу кордону з Польщею, Словаччиною, Угорщиною, Румунією.

Територія Тернопільської області має помірно-континентальний клімат з нежарким літом, м'якою зимою і достатньою кількістю опадів.

Середньорічна температура повітря коливається від 6 9°С в центральній і частині області до 7 4°С на півночі і півдні. Найтепліший місяць — липень, найхолодніший — січень.

На території області випадає достатня кількість опадів (550—700 мм на рік). Найбільше їх на заході і на північному заході, найменше — на південному сході. Найбільша кількість опадів випадає влітку, найменша—узимку. У літній період часто бувають зливи, нерідко — грози, а іноді — град. Сніговий покрив утворюється в другій половині грудня і тримається, як правило, до першої декади березня. Товщина його невелика (8-10 см).

Упродовж року на території області переважають північно-західні та північно-східні вітри. Улітку переважають північно-західні та західні вітри, а взимку та восени — південно-східні. Швидкість вітру коливається в середньому від 4,5 до 6,0 м/сек. Сильні вітри (понад 11 м/сек) дмуть рідко, найчастіше — узимку і навесні.

Мінеральні ресурси в Тернопільській області мають місцеве значення. Це нерудні корисні копалини, насамперед, мінеральні будівельні матеріали (пісковик, вапняк, пісок, глина, гіпс, мергель та ін.).

Тернопільська область має багаті земельні ресурси, її земельний фонд становить 1382,5 тис. га. Поширення родючих ґрунтів привело до високого рівня освоєння земельних ресурсів.

Серед земель сільськогосподарського призначення переважають сільськогосподарські угіддя. Частка цих угідь у земельному фонді становить 76,3% (у середньому по Україні — 67,6%), що свідчить про високий рівень сільськогосподарської освоєності Тернопільської області.

Найвищу частку у сільськогосподарських угіддях займають орні землі (рілля) За цим показником (81,9%) область посідає одне з перших місць в Україні.

Водні ресурси складаються з поверхневих і підземних вод. Тернопільська область є територією із середнім забезпеченням водними ресурсами. Сумарні потенційні водні ресурси області становлять 1,4% вод водних ресурсів України. На 1 людину припадає 1,4 тис м води на рік. За запасами прісної води область займає 15 місце в Україні Норма споживання води для 1 людини на добу становить 250 л, вона не забезпечується в більшості міських поселень області.

Лісові ресурси мають в області ґрунто-, водоохоронне, рекреаційне значення. Це визначається невеликою кількістю лісів в області та їхнім якісним складом. Запаси деревини в Тернопільській області становлять 20,1 млн. м (0,2% запасів деревини в Україні).

Видовий склад лісів такий хвойні породи— 16,7%, твердолистяні — 79,6%, м'яколистяні - 3,7% від загальної площі лісів. Більшість лісових насаджень (майже 54%) — молоді (до 40 років), стиглі (60-100 років) і перестиглі (понад 100 років) ліси, які придатні для рубок, займають тільки 1/5 площі лісонасаджень. Тому в області рубки лісу проводяться мало. Переважають рубки за доглядом лісу, під час яких заготовляється деревина на паливо.

ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ м. ТЕРНОПІЛЬ

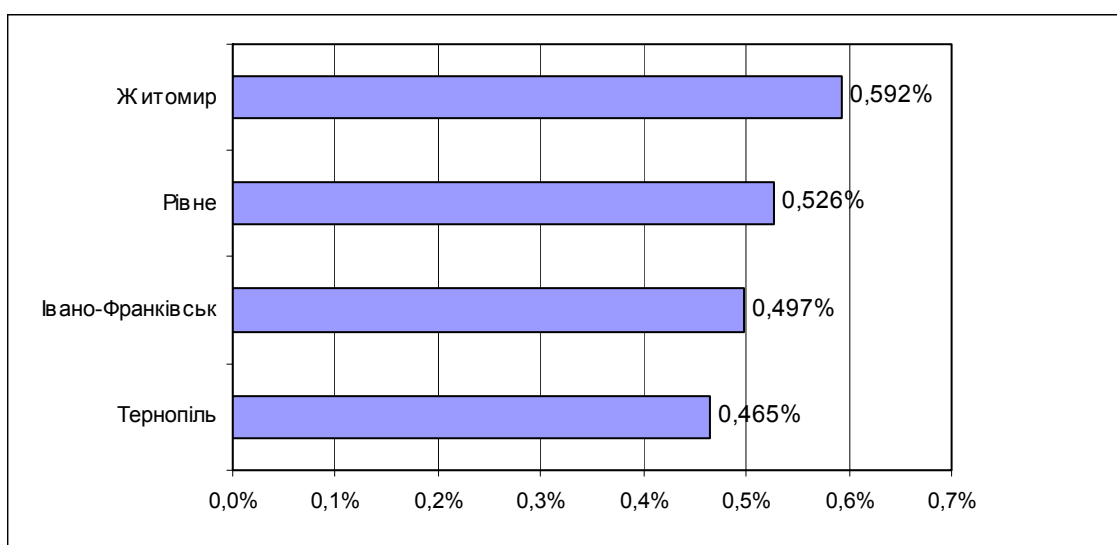
Таблиця 1: Порівняння: місто, район, область, Україна

	Площа (км ²)	Площа у % до загальної площі країни	Населення	Населення у % до загального населення країни	Щільність населення
Місто	59	0,010%	219238	0,465%	3715,90
Район	749	0,124%	62046	0,132%	82,84
Область	13800	2,286%	1116300	2,370%	80,89
Україна	603700	100,000%	47100500	100,000%	78,02

Площа міста складає 0,43 % території області.

Населення міста становить 19,63 % населення області. Місто не має районного поділу.

Графік 1: Функція населення

Примітка:

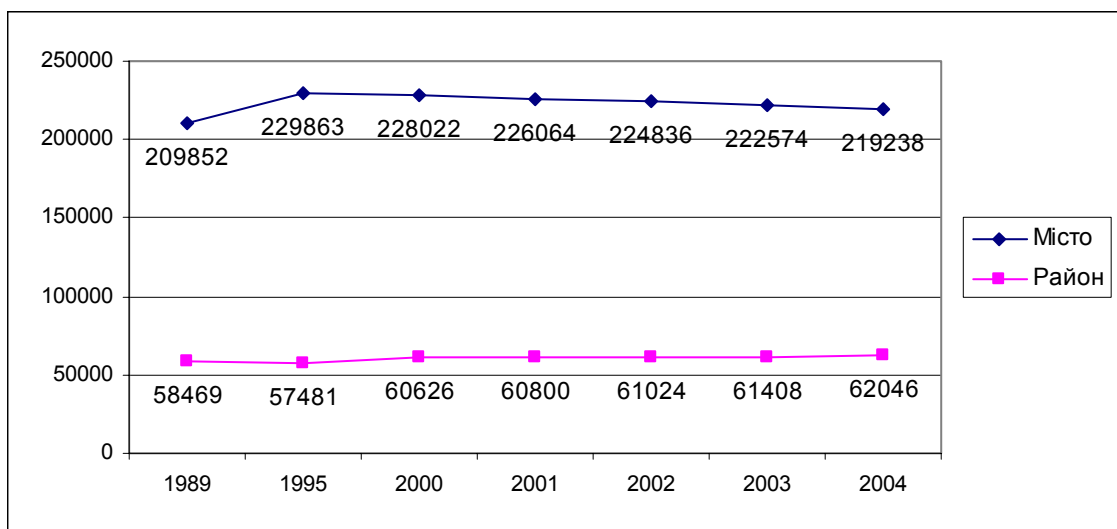
Функція «населення» - постійні мешканці міста як відсоток населення країни;

Таблиця 2: Функціональні характеристики міст-конкурентів

	Функція		
	Населення	Праця	Послуги
Тернопіль	0,465%		
Івано-Франківськ	0,497%		
Рівне	0,526%		
Житомир	0,592%		

II НАСЕЛЕННЯ

Графік 2: Чисельність мешканців у місті та районі (наявне населення), 1989-2005 рр. (на 31 грудня)

Протягом останніх 10 років спостерігається тенденція зменшення чисельності населення міста (з 229863 осіб на кінець 1995 року до 219238 на кінець 2004 року, що склало за 10 років 4.8%). Особливістю є той факт, що з року в рік тенденція зменшення чисельності населення зберігається. У 2001 році чисельність населення у порівняно з попереднім роком зменшилась на 1958 осіб, у 2002 році — ще на 1228 осіб, у 2003 році — на 2262, у 2004 році — 3336 осіб.

Така динаміка склалась під впливом високого рівня міграції, де перевагу мають вибули над прибулими. Позитивні тенденції природного приросту є незначними і тому не вплинули на загальну тенденцію зміни чисельності населення.

Таблиця 3: Чисельність мешканців у місті та районі (наявне населення), 1989–2004 рр. (на 31 грудня)

	1989	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Місто	209852	229863	228022	226064	224836	222574	219238
Район	58469	57481	60626	60800	61024	61408	62046

Таблиця 4: Природний та міграційний рух населення

	1989	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Народжені	3837	2874	2044	1980	2149	2335	2568
Померлі	1114	1508	1608	1696	1780	1731	1737
Природний приріст населення	2723	1366	436	284	369	604	831
Прибулі					3508	2531	1317
Вибулі					5105	5397	5484
Механічний приріст		18645	-2277	-2242	-1597	-2866	-4167
Загальне збільшення (зменшення)		20011	-1841	-1958	-1228	-2262	-3336
Ланцюговий індекс – чисельність населення		109,53%	99,19%	99,14%	99,46%	98,99%	98,50%

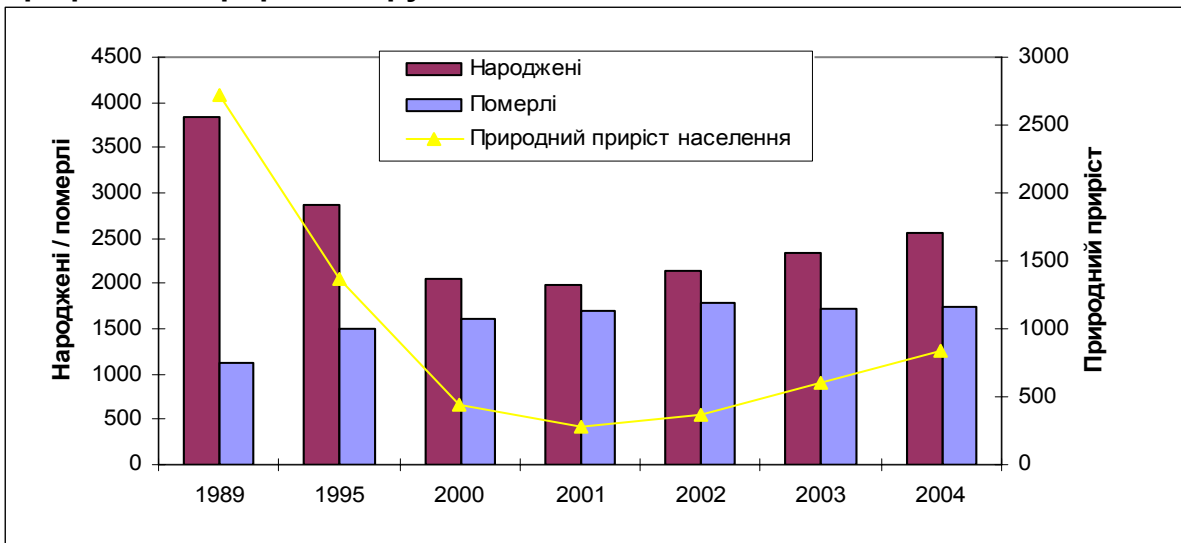
Примітка: «Ланцюговий індекс» – це відсоток загальної чисельності населення у порівнянні з попереднім роком.

ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ м. ТЕРНОПІЛЬ

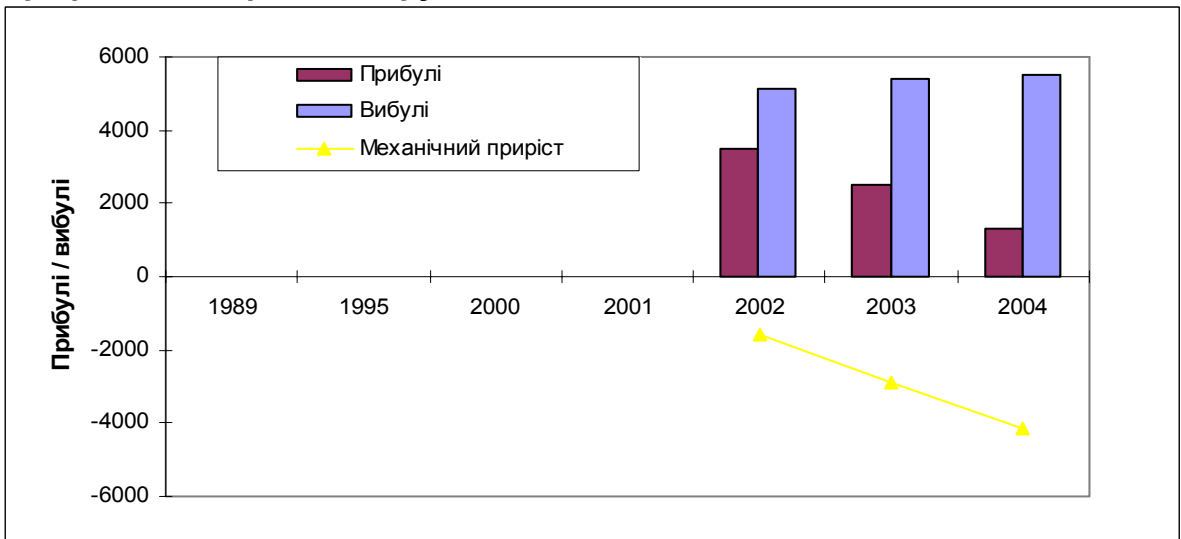
Динаміка природного приросту населення Тернополя за останні 15 років дуже схожа до динаміки інших міст України. В цілому, за цей час природний приріст населення зменшився майже втричі. Особливо різке падіння природного приросту спостерігалось протягом 1989—2001 років — майже в 10 разів (з 2723 осіб до 284 осіб) і це сформувало загальний показник динаміки. Після 2001 року тенденція змінилася на протилежну — відбулося деяке зростання природного приросту населення (з 284 осіб у 2001 році до 831 осіб у 2004 році). Однак абсолютні показники не є настільки високими щоб досягнути значень попередніх років.

Цікавою закономірністю (не характерною для більшості міст України) є те, що кількість народжуваних завжди перевищує кількість померлих, і починаючи з 2001 року кількість народжуваних все більше і більше домінує над кількістю померлих.

Графік 3: Природний рух населення

Графік 4: Міграційний рух населення

Примітка: Слід відмітити, що показники механічного приросту за 1995, 2000, 2001 роки були виявлені розрахунковим шляхом, тому розкласти їх на кількість прибулих та кількість вибулих за ці роки не вдалось. Однак загальні цифри негативного сальдо механічного приросту населення свідчать про перевагу відтоку населення з міста над прибулими.

Таблиця 5: Розподіл населення за віком

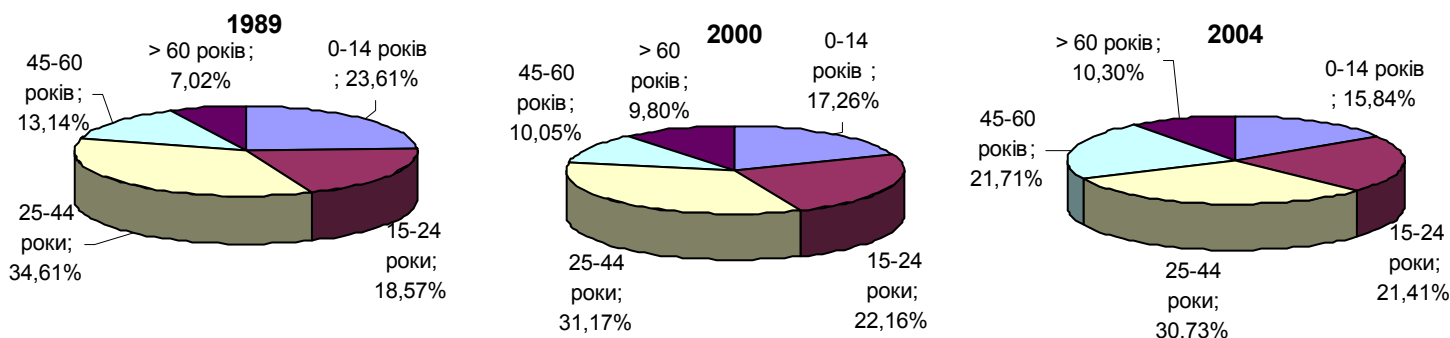
	1989	%	2001	%	2004	%
Чоловіки 0-14 років	25199	12,01%	20173	8,85%	17740	8,09%
Жінки 0-14 років	24341	11,60%	19183	8,41%	16987	7,75%
Чоловіки і жінки 0-14 років разом	49540	23,61%	39356	17,26%	34727	15,84%
Чоловіки 15-24 роки	18632	8,88%	23648	10,37%	22390	10,21%
Жінки 15-24 роки	20337	9,69%	26890	11,79%	24551	11,20%
Чоловіки і жінки 15-24 роки разом	38969	18,57%	50538	22,16%	46941	21,41%
Чоловіки 25-44 роки	35399	16,87%	33644	14,75%	31861	14,53%
Жінки 25-44 роки	37235	17,74%	37429	16,41%	35518	16,20%
Чоловіки і жінки 25-44 роки разом	72634	34,61%	71073	31,17%	67379	30,73%
Чоловіки 45-60 років	13589	6,48%	19800	8,68%	21659	9,88%
Жінки 45-60 років	13995	6,67%	22920	10,05%	25943	11,83%
Чоловіки і жінки 45-60 років разом	27584	13,14%	42720	18,74%	47602	21,71%
Чоловіки старші 60 років	5366	2,56%	8830	3,87%	8953	4,08%
Жінки старші 60 років	9367	4,46%	13512	5,93%	13636	6,22%
Чоловіки і жінки старші 60 років разом	14733	7,02%	22342	9,80%	22589	10,30%
«Віковий індекс»	29,74		56,77		65,05	

Примітка:

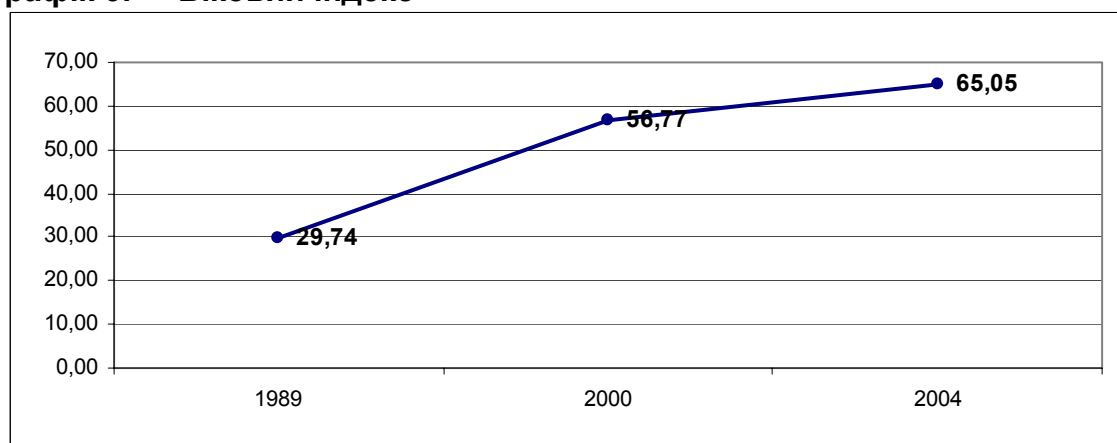
$$\text{Віковий індекс} = \frac{\text{чисельність населення у віці понад 60 років}}{\text{чисельність населення у віці до 14 років включно}}$$

Тернопіль – молоде місто: більша частина населення Тернополя має вік до 44 років (в 2004 році – 67,98 %). Проте, відстежуючи тенденції можна спостерігати ознаку певного «старіння» населення (таблиця 5, Графік 5). З 1989 року по 2004 рік частка населення віком 0-14 років скоротилася з 24 % до 16%, а віковий індекс зріс з 29,74 до 65,05.

Графік 5: Розподіл населення за віком, 1989-2004 рр.

Графік 6: Віковий індекс

ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ м. ТЕРНОПІЛЬ

Соціальний розріз по місту

У м. Тернополі нараховується 1538 осіб, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи. З них: I категорія – 275 осіб, II категорія – 891 особа, III категорія – 372 особи.

Діти складають 700 осіб. З них перебувають на обліку в Тернопільському центрі з нарахування і виплати допомоги для одержання компенсаційних виплат – 330 дітей.

Кількість багатодітних сімей: більше 5 дітей – 5, не менше 4 дітей – 60.

Кількість дітей, що перебувають під опікою - 50. Кількість інвалідів (діти) – 111.

Кількість одиноких (матерів) – 802.

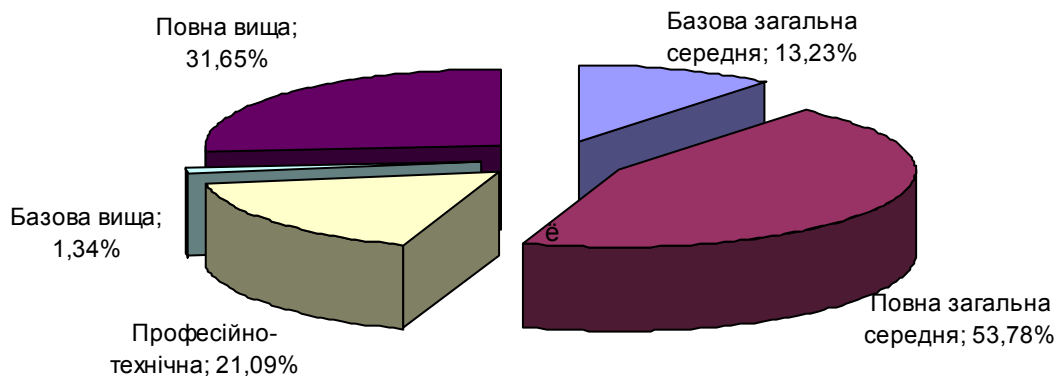
Кількість пенсіонерів – 43,4 тис.осіб (% до наявного населення – 19,2). З них: за віком - 30,0 тис.чол., по інвалідності - 6,9 тис. осіб.

Таблиця 6: Рівні освіти серед населення у віці понад десять років

(для України – за даними Всеукраїнського перепису населення 2001 року для міського населення у віці понад 10 років)

	Абсолютн. показник	Структура	Структура в Україні для міського населення
Базова загальна середня	18804	13,23%	25,0%
Повна загальна середня	76452	53,78%	34,8%
Професійно-технічна	29987	21,09%	
Базова вища	1911	1,34%	21,3%
Повна вища	44993	31,65%	16,6%

Графік 7: Розподіл населення за рівнем освіти

III ЖИТЛО

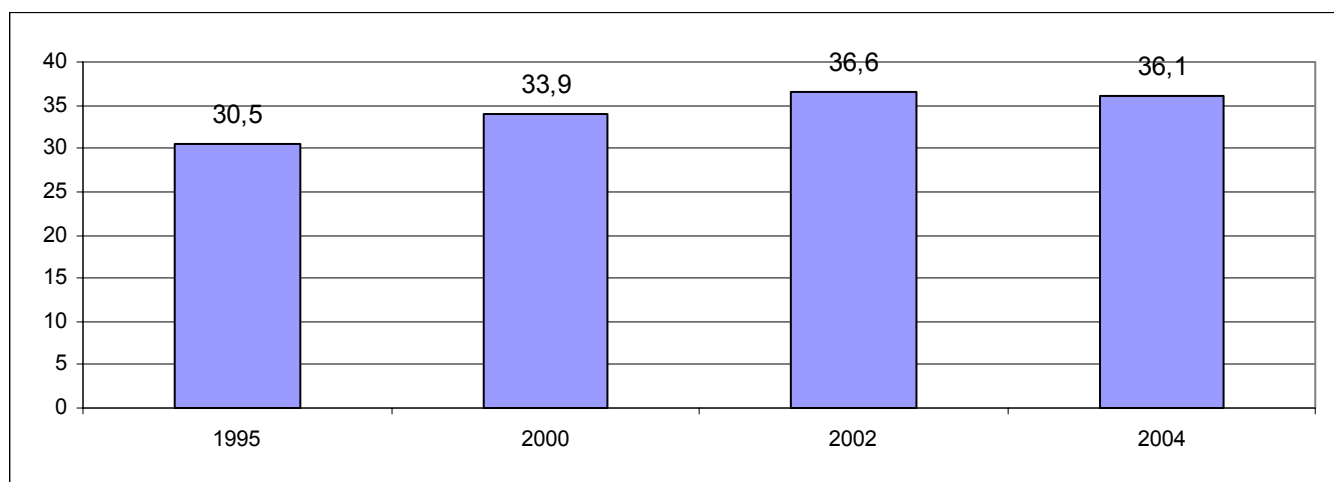
Таблиця 7: Розвиток житлового забезпечення

	1995	2000	2002	2004
Заселені будинки разом, у тому числі:	1090	1079	1140	1135
- індивідуальні будинки				
- % індивідуальних будинків серед усіх будинків				
Заселені помешкання разом у тому числі:	49563	53529	56562	57693
- в індивідуальних будинках				
- % в індивідуальних будинках				
% помешкань, підключених до комунального водопостачання	99,10%	99,20%	99,30%	99,40%
% помешкань, підключених до комунального газопостачання	99,50%	99,20%	99,10%	99,10%
% помешкань, підключених до комунальної системи каналізації	99,00%	99,10%	99,20%	99,30%
% помешкань, підключених до центрального опалення	93,20%	94,00%	94,60%	96,10%
Кількість помешкань на 100 мешканців	30,5	33,9	36,6	36,1

Помешкання – квартира або індивідуальний будинок.

Обслуговування житла забезпечується комунальними службами міста. Майже всі помешкання підключені до комунального водопостачання, газопостачання, комунальної системи каналізації, і навіть центрального опалення.

Графік 8: Кількість помешкань на 100 мешканців Тернополя

У середньому кожна сім'я забезпечена житлом.

Таблиця 8: Основні показники приватизації та оренди об'єктів комунальної власності

	Одиниця виміру	2000 рік	2001 рік	2002 рік	2003 рік	2004 рік
Приватизована площа	кв.м.	4648,9	10050,5	18959,8	18306,7	12505,0
Поступило коштів від приватизації	тис.грн.	927,3	4180,5	7987,5	6255,712	7202,652 (в т.ч. ПДВ 1144,534)
Орендна площа	кв.м.	107395	99904	95289	83874	80167
Поступило коштів від приватизації	тис.грн.	2629,11	3466,59	2936,76	3203,92	4174,93

Таблиця 9: Введення нового житла

	1990	1995	2000	2002	2004
Новозбудовані житлові будинки разом, у тому числі:	24	14	82	73	112
- індивідуальні будинки			71	65	88
- % індивідуальних будинків	0,00%	0,00%	86,59%	89,04%	78,57%
Новозбудовані помешкання разом, у тому числі:	2112	1004	665	272	921
- в індивідуальних будинках			71	65	88
- % в індивідуальних будинках	0,00%	0,00%	10,68%	23,90%	9,55%
Середня ринкова ціна 1 м2 площі нового помешкання, грн.:	230	800	1000	1400	2300
- в індивідуальних будинках	290	1000	1250	1750	2750
- в багатоквартирних будинках	195	680	848	1186	1935
Середній розмір нового помешкання, м²	56,7	63,2	82,5	100,3	83,7

За даними Інституту реформ, у 2004 році загальна площа введеного житла по місту складала **77 120** кв.м, що відповідає **351,76** кв.м на 1000 мешканців м.Тернополя. У попередні роки ці показники відповідно склали : 2003 рік — **61114 кв.м** і **274,58 кв. м** на 1000 мешканців, 2002 рік — **27284 кв.м** і **121,35 кв.м** , 2001 рік — **64460 кв.м** і **285,14 кв.м.** Частка новозбудованих помешкань в індивідуальних будинках невисока і коливається протягом останніх років у діапазоні 10-23 % від загальної кількості новозбудованих помешкань.

IV ЗАЙНЯТІСТЬ І ДОХОДИ

IV.A Зайнятість

Відстежити загальні тенденції зміни зайнятості в місті, а також зміни зайнятості за видами діяльності, принаймні, хоча би за кілька останніх років не вдалось. Місто не вело такої статистики, необхідні дані виявились відсутніми і серед інших джерел — Інституту Реформ, Статистичних збірників України.

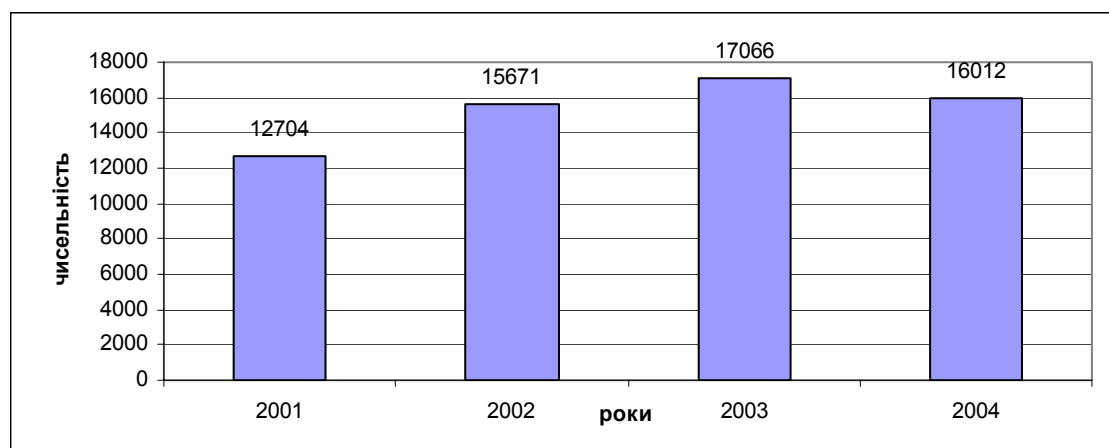
Деяка інформація про зайнятість населення в місті за видами діяльності відома тільки 2004 рік. За даними 2004 року в економіці міста було зайнято 57 тисяч осіб.

Таблиця 10: Зайнятість за видами діяльності

	2004	
	Кількість працівників	% від загальної кількості
Сільське господарство, мисливство, лісове та рибне господарство	422	0,75%
Промисловість	16931	30,16%
Будівництво	5135	9,15%
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з їх ремонту.	3927	7,00%
Готелі та ресторани	387	0,69%
Транспорт і зв'язок	7667	13,66%
Фінансова діяльність	1304	2,32%
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	2551	4,54%
Державне управління	4004	7,13%
Освіта	11132	19,83%
Охорона здоров'я та соціальна допомога	607	1,08%
Колективні, громадські та особисті послуги	2061	3,67%

За даними офіційної статистики майже 26% всього населення відноситься до зайнятого. Однак фактична цифра очевидно є більшою — статистика не завжди в повному обсязі отримує дані від центрів зайнятості про підприємців та найманих працівників. Близько третини зайнятого населення Тернополя — 30,16% працює в промисловості, дещо менше — 19,83% у сфері освіти, ще менше — 13,66% у сфері транспорту і зв'язку. Тенденцію зміни структури зайнятості не вдалося проаналізувати, оскільки дані про кількість працівників за видами діяльності протягом 1995 — 2000 років відсутні.

Графік 9: Кількість зайнятих працівників на МП

Примітка: графік 9 містить дані Інституту реформ

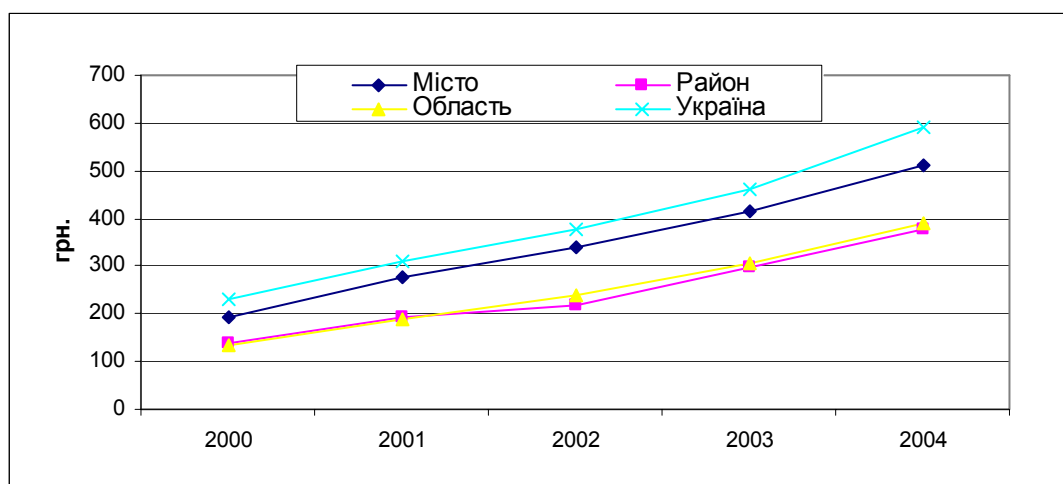
Кількість зайнятих працівників на МП у 2004 році становила 7,3% від загальної кількості населення і 28% від зайнятого населення Тернополя. Протягом 2001-2003 років кількість зайнятих працівників на малих підприємствах виросла на 34%, у 2004 році цей показник зменшився і склав 94% від попереднього року. Поясненням такого спаду може бути деяка тінізація бізнесу та спад діяльності, що мали місце в період очікування негативних тенденцій в економіці у зв'язку із зміною політичної ситуації.

IV.B ЗАРОБІТНА ПЛАТА

Таблиця 11: Середня заробітна плата (грн.)

	2000	2001	2002	2003	2004	2001/ 2000	2002/ 2001	2003/ 2002	2004/ 2003
	Номінальні величини, грн.					% зростання			
Місто	193,25 грн.	274,68 грн.	340,67 грн.	412,97 грн.	510,46 грн.	42,14%	24,02%	21,22%	23,61%
Район	140,20 грн.	191,80 грн.	218,13 грн.	295,78 грн.	376,84 грн.	36,80%	13,73%	35,60%	27,41%
Область	135,00 грн.	190,00 грн.	237,05 грн.	304,18 грн.	388,46 грн.	40,74%	24,76%	28,32%	27,71%
Україна	230,00 грн.	311,00 грн.	376,38 грн.	462,27 грн.	589,62 грн.	35,22%	21,02%	22,82%	27,55%

Графік 10: Середня заробітна плата

Таблиця 12: Заробітна плата за видами діяльності

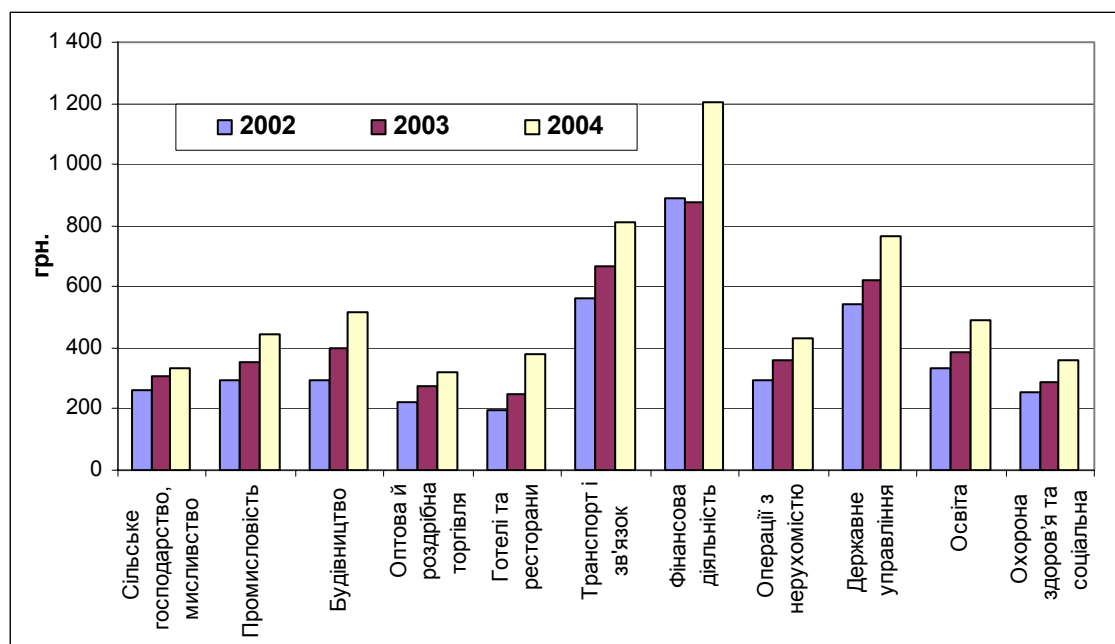
	2002	2003	2004	2003/ 2002	2004/ 2003
	Номінальні величини, грн.			% зростання	
Сільське господарство, мисливство, лісове та рибне господарство	263,72	305,26	335,70	15,75%	9,97%
Промисловість	296,72	354,94	443,65	19,62%	24,99%
Будівництво	296,96	399,77	517,03	34,62%	29,33%
Оптова й роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з їх ремонту	219,48	273,91	318,06	24,80%	16,12%
Готелі та ресторани	199,15	247,43	379,39	24,24%	53,33%
Транспорт і зв'язок	559,89	666,23	809,94	18,99%	21,57%
Фінансова діяльність	891,24	874,52	1 205,27	-1,88%	37,82%
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	295,95	362,82	429,32	22,60%	18,33%
Державне управління	541,53	618,42	762,88	14,20%	23,36%
Освіта	333,88	388,25	489,41	16,28%	26,06%
Охорона здоров'я та соціальна допомога	253,16	286,62	359,02	13,22%	25,26%

Номінальна середня заробітна плата по місту Тернопіль у 2004 році становила 510 грн. (в Україні цей показник знаходиться на рівні майже 590 грн.). Найвищою є заробітна плата у працівників сфери фінансової діяльності (1205 грн), дещо нижчою – у сфері транспорту і зв'язку (809 грн.), ще нижчою у сфері державного управління (762 грн.). Найнижчою є

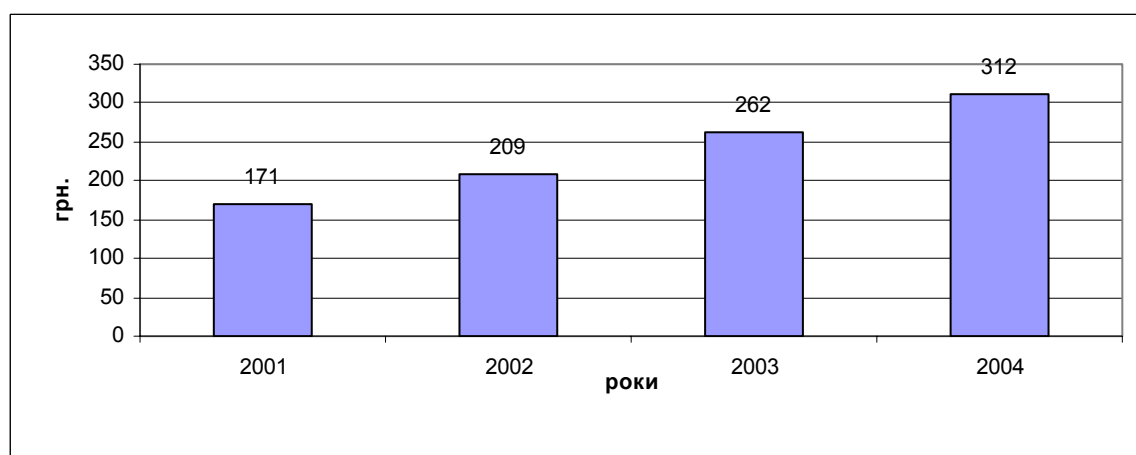
ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ м. ТЕРНОПІЛЬ

середня заробітна плата у сфері оптової і роздрібною торгівлі; торгівлі транспортними засобами та послуг з їх ремонту (318 грн.). Досить низькою вона є у сільському господарстві (335 грн) та в сфері охорони здоров'я і соціальної допомоги (359 грн).

Графік 11: Заробітна плата за видами діяльності

Графік 12: Середньомісячна заробітна плата на МП

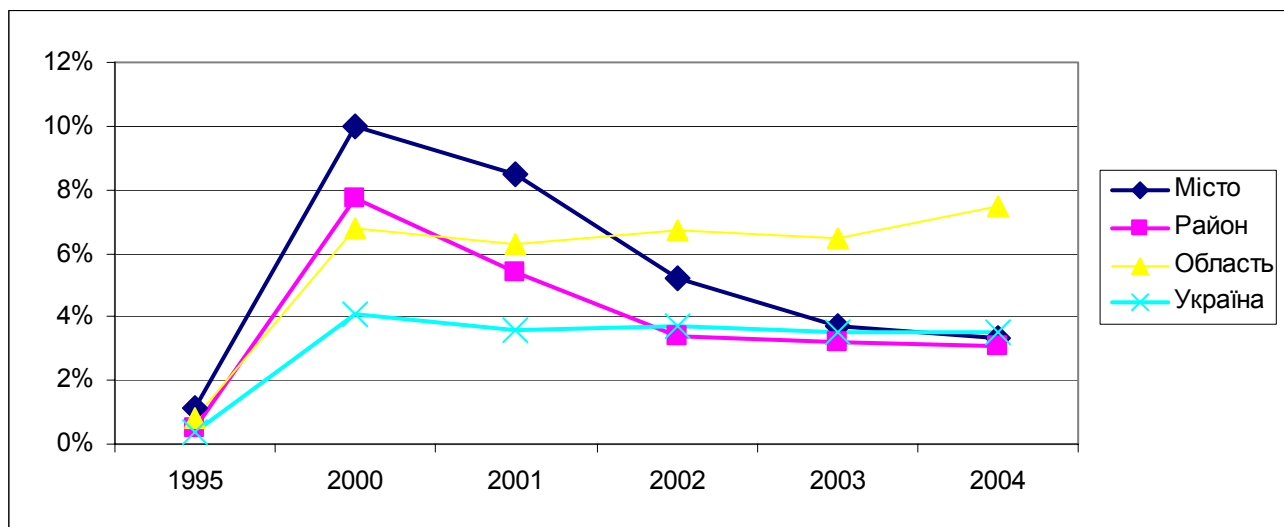
Середньомісячна заробітна плата на МП значно відстає. Упродовж останніх років вона знаходиться на рівні 62%-65% від середньомісячної заробітної плати в місті, що може свідчити про тінізацію економіки. Зростання мінімальної заробітної плати іноді спонукає власників переводити найманих працівників на роботу з неповним робочим днем.

IV.C БЕЗРОБІТТЯ

Таблиця 13: Рівень зареєстрованого безробіття на 31 грудня (у відсотках до економічно активного населення працездатного віку)

	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Місто	1,14%	10,00%	8,50%	5,20%	3,70%	3,30%
Район	0,50%	7,70%	5,40%	3,40%	3,20%	3,10%
Область	0,8%	6,8%	6,3%	6,7%	6,5%	7,5%
Україна	0,4%	4,1%	3,6%	3,7%	3,5%	3,5%

Графік 13: Рівень зареєстрованого безробіття

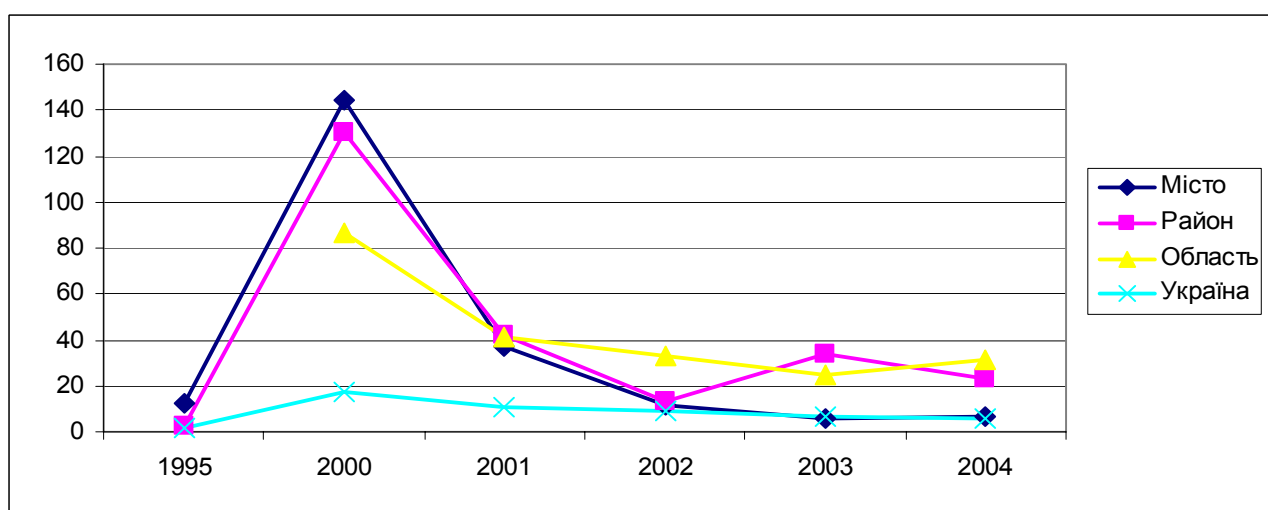
Динаміка рівня зареєстрованого безробіття в місті протягом останніх чотирьох років має стійку тенденцію до спаду. Заходи, що здійснюються задля подолання безробіття: різноманітні цільові програми з працевлаштування та залучення населення до бізнесу, цілеспрямована робота центрів зайнятості та діяльність організацій міжнародної технічної допомоги привели до вирівнювання ситуації. В місті за цей час безробіття скоротилося в три рази - з 10% у 2000 році до 3.3% у 2004 році. Однак, це статистичні дані.

Таблиця 14: Кількість безробітних на одну вакансію на 31 грудня

(чисельність зареєстрованих безробітних, поділена на кількість вакантних робочих місць)

	1995	2000	2001	2002	2003	2004
Місто	12,4	144	37	11,7	5,4	6,4
Район	2,6	130	42	13,3	34	23
Область		87	41	33	25	31
Україна	2	17	11	9	7	6

Графік 14: Кількість безробітних на одну вакансію

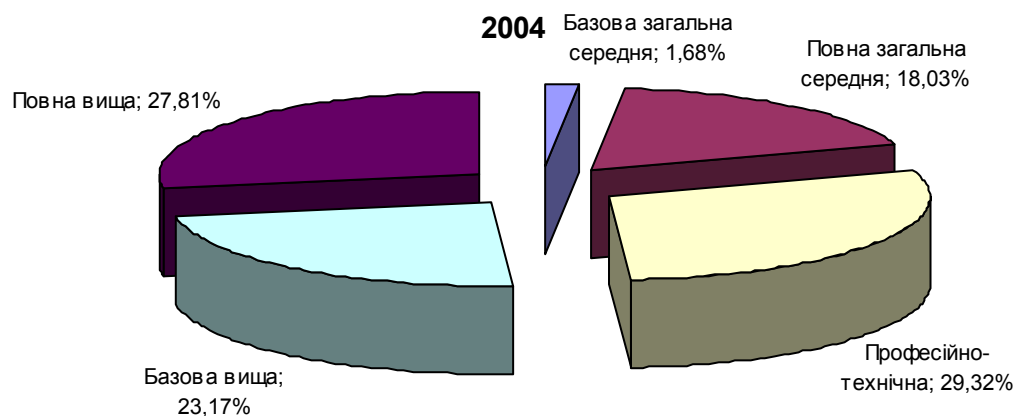
Зменшення рівня безробіття привело до зменшення кількості претендентів (безробітних) на одну вакансію. Рівень цього показника в місті відповідає рівню в Україні. Він є майже в чотири рази меншим, ніж в районі, в п'ять разів меншим ніж в області (дані 2004 року).

Таблиця 15: Зареєстровані безробітні за рівнем освіти

	1995		2000		2001		2002		2003		2004	
	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%
Базова загальна середня	17	0,99%	285	1,85%	245	1,87%	168	2,07%	97	1,67%	88	1,68%
Повна загальна середня	198	11,48%	3259	21,21%	2842	21,68%	1584	19,53%	1071	18,41%	947	18,03%
Професійно-технічна	351	20,36%	5927	38,57%	4986	38,04%	2641	32,56%	1843	31,68%	1540	29,32%
Базова вища	495	28,71%	2941	19,14%	2490	19,00%	1701	20,97%	1274	21,90%	1217	23,17%
Повна вища	663	38,46%	2953	19,22%	2543	19,40%	2017	24,87%	1533	26,35%	1461	27,81%

Найвищий відсоток безробіття є серед осіб з професійно-технічною освітою та вищою освітою. Однак, протягом зазначених років кількість безробітних серед осіб з вищою освітою дещо збільшується, а серед осіб з професійно-технічною дещо зменшується. Це свідчить про структурний характер безробіття, невідповідний рівень підготовки спеціалістів, незбалансованість між попитом на робочу силу та її пропозицією, інноваційну відсталість та в'ялість економіки.

Графік 15: Розподіл зареєстрованих безробітних за рівнем освіти, 2004 р.

Таблиця 16: Зареєстровані безробітні за тривалістю безробіття (на 31 грудня)

	1995		2000		2001		2002		2003		2004	
	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%
До 1 місяця	290	16,82%	779	5,07%	734	5,60%	633	7,80%	938	16,12%	577	10,98%
1-3 місяці	367	21,29%	1182	7,69%	1148	8,76%	952	11,74%	866	14,88%	864	16,45%
4-6 місяців	217	12,59%	1807	11,76%	1694	12,93%	1008	12,43%	1237	21,26%	1057	20,12%
7-9 місяців	256	14,85%	1210	7,88%	1111	8,48%	901	11,11%	730	12,55%	738	14,05%
10-12 місяців	280	16,24%	1333	8,68%	1013	7,73%	702	8,65%	590	10,14%	758	14,43%
13-18 місяців	112	6,50%	2122	13,81%	1760	13,43%	961	11,85%	777	13,36%	902	17,17%
19-24 місяці	92	5,34%	1666	10,84%	1172	8,94%	970	11,96%	355	6,10%	245	4,66%
25-36 місяців	85	4,93%	2634	17,14%	1787	13,63%	982	12,11%	252	4,33%	99	1,88%
Понад 36 міс.	25	1,45%	2632	17,13%	2687	20,50%	1002	12,35%	73	1,25%	13	0,25%

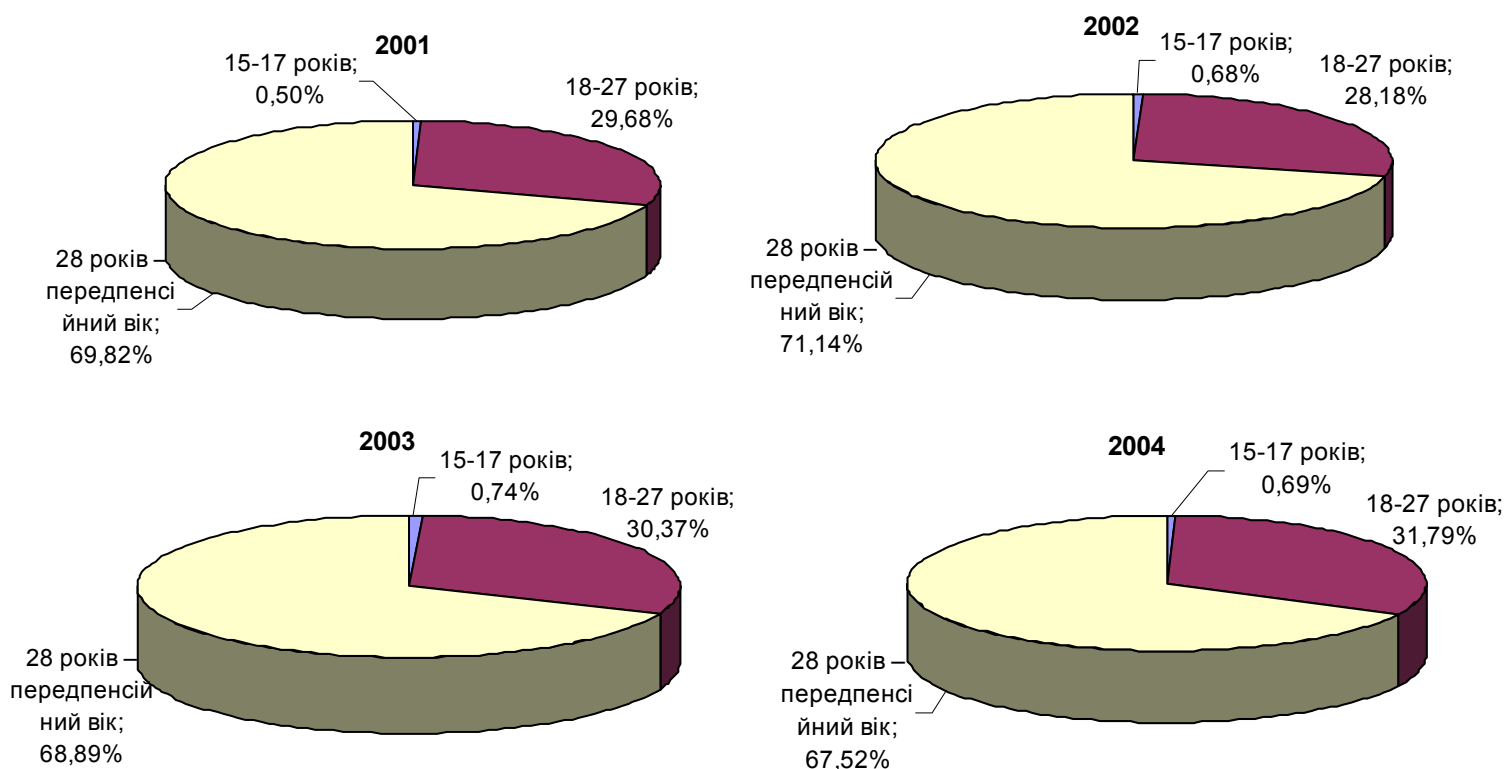
ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ м. ТЕРНОПІЛЬ

Спостерігається тенденція зменшення терміну перебування безробітних на обліку. У 2000-2001 роках найпоширенішим терміном перебування безробітних на обліку в центрі зайнятості був термін понад 36 місяців; в 2002-2004 роках – 4-6 місяці. Центри зайнятості цілеспрямовано і програмно працюють з безробітними. Розширився професійно-кваліфікаційний склад професій, за якими безробітним пропонується навчання чи перекваліфікація, спрощуються умови ведення бізнесу, пропонуються програми започаткування власної справи, реєструються нові підприємці, появляються нові робочі місця, зростає кількість вакансій, тощо — все це дозволило скоротити час на вибір відповідної роботи.

Таблиця 17: Вікова структура зареєстрованих безробітних

	1995		2000		2001		2002		2003		2004	
	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%	абс.	%
15-17 років	0	0,00%	73	0,48%	66	0,50%	55	0,68%	43	0,74%	36	0,69%
18-27 років	631	36,60%	5154	33,54%	3890	29,68%	2286	28,18%	1767	30,37%	1670	31,79%
28 років – передпенсійний вік	1093	63,40%	10138	65,98%	9150	69,82%	5770	71,14%	4008	68,89%	3547	67,52%

Графік 16: Вікова структура без

Таблиця 18: Порівняльна таблиця структури зареєстрованих безробітних – місто, район, область, країна (%)

		1995	2000	2001	2002	2003	2004
Зареєстровані в службі зайнятості понад 6 місяців	Місто	49,30%	75,48%	72,71%	68,03%	47,73%	52,45%
	Область		61,30%	55,50%	48,10%	46,60%	53,30%
Вік 18-27 років	Місто	36,60%	33,54%	29,68%	28,18%	30,37%	31,79%
Вік 28 років – передпенсійний	Місто	63,40%	65,98%	69,82%	71,14%	68,89%	67,52%
Освіта вища	Місто	67,17%	38,36%	38,40%	45,84%	48,25%	50,98%
Жінки	Місто	69,30%	59,00%	60,00%	62,00%	62,30%	62,10%
Інваліди	Місто	1,00%	9,00%	3,00%	1,00%	5,00%	4,00%

V ЕКОНОМІКА

V.A СУБ'ЄКТИ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Таблиця 19: Зареєстровані суб'єкти господарської діяльності на 1000 жителів (на 31 грудня)

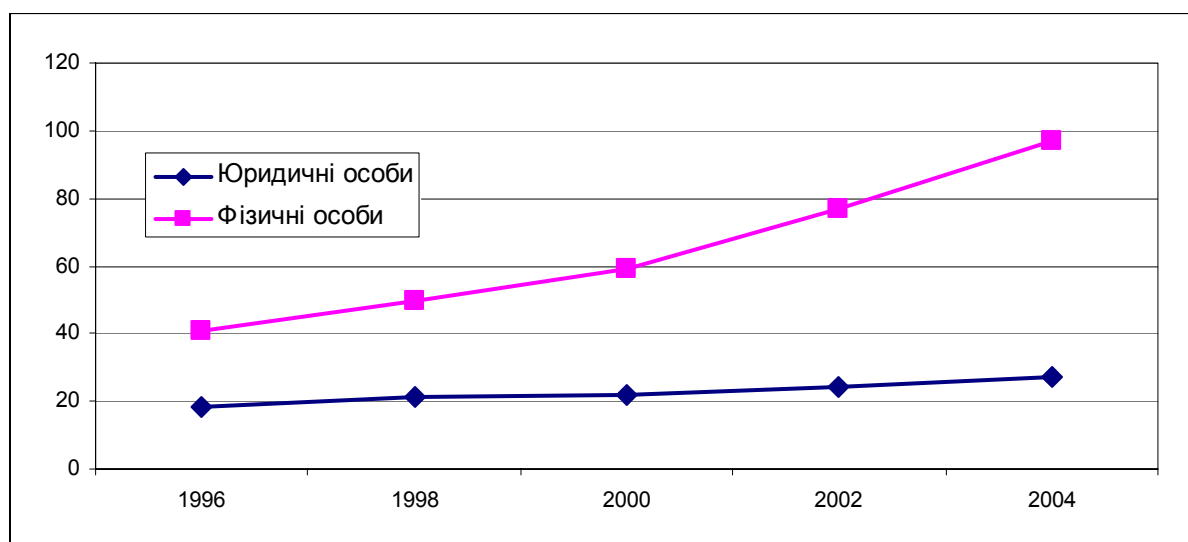
A. Юридичні особи

	1996	1998	2000	2002	2004
Місто	18,2	21,17	21,92	24,20	27,28
Район	8,77	11,65	14,02	14,26	14,34

B. Фізичні особи

	1996	1998	2000	2002	2004
Місто	40,51	49,4	59,26	76,63	96,72
Район	22,23	11,65	34,97	39,66	43,19

Графік 17: Зареєстровані суб'єкти господарської діяльності на 1000 жителів

Таблиця 20: Зареєстровані суб'єкти підприємницької діяльності в місті

	1996	1998	2000	2002	2004
Зареєстровані суб'єкти разом	13496	16095	18512	22672	27185
Частка фізичних осіб, %	69,00%	70,00%	73,00%	76,00%	78,00%
Кількість зареєстрованих суб'єктів – ланцюговий індекс		119,26%	115,02%	122,47%	119,91%

Ланцюговий індекс = (Кількість зареєстрованих суб'єктів у році N)/(Кількість зареєстрованих суб'єктів у році N-1)*100%

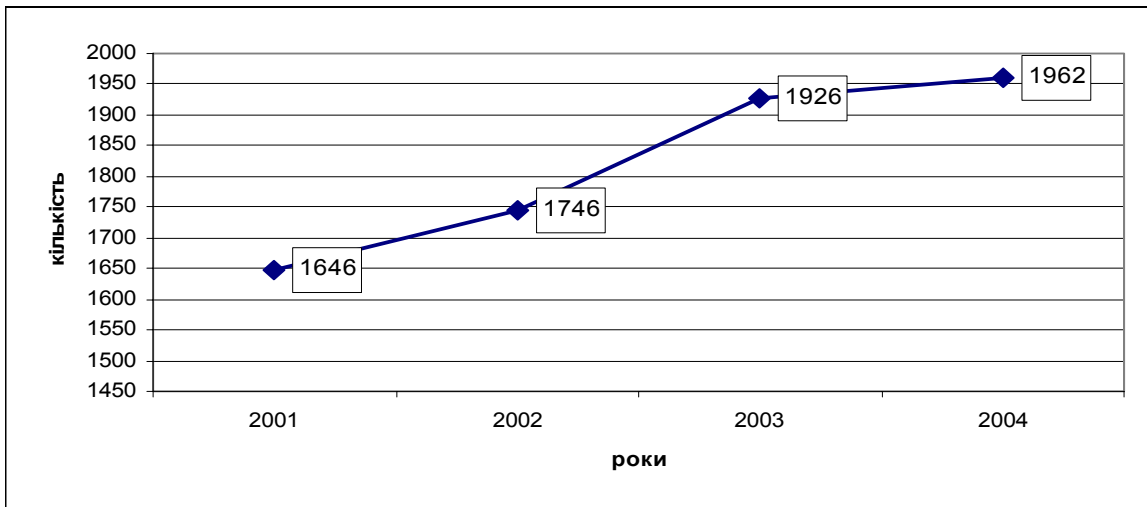
Починаючи з 1996 року кількість суб'єктів господарювання має тенденцію до прискореного зростання. За вказані 9 років кількість зареєстрованих суб'єктів господарювання юридичних осіб на 1000 мешканців в місті збільшилась в 1,5 рази, фізичних осіб – майже в 2,3 рази.

Перевищення темпів росту кількості зареєстрованих фізичних осіб над юридичними особами можна пояснити значною зацікавленістю населення до започаткування власного бізнесу, введенням в державі спрощеної системи оподаткування, яка є особливо зручною

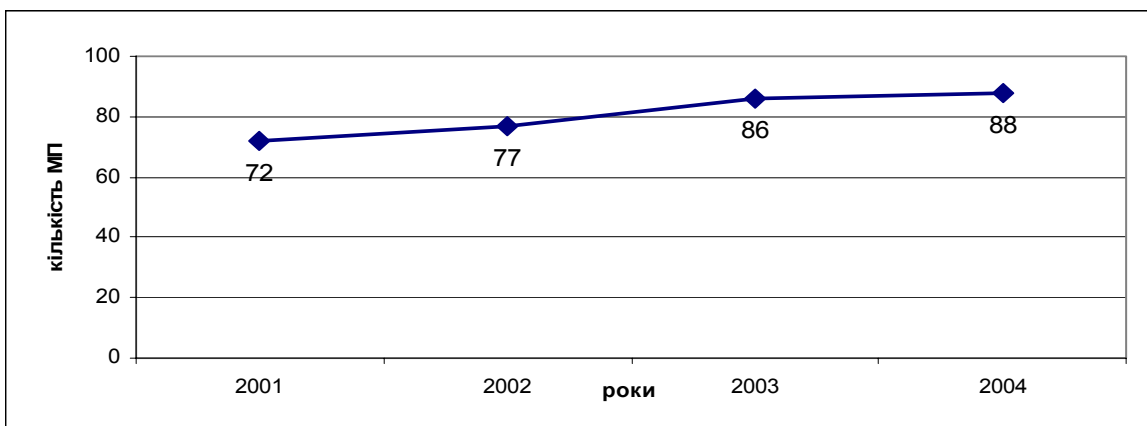
ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ м. ТЕРНОПІЛЬ

для фізичних осіб – підприємців, появою певних стимулів заохочення громадян до відкриття власної справи (виплата центрами зайнятості коштів для безробітних на відкриття бізнесу, державні програми підтримки підприємництва, спрощена процедура реєстрації, діяльність громадських організацій та проектів міжнародної технічної допомоги, навчання, кредити).

Графік 18: Кількість малих підприємств

Графік 19: Малі підприємства на 10 тис. населення

Примітка: Графіки 18-19 містять дані Інституту реформ

Показник кількості малих підприємств у місті є досить високим. У 2004 році він сягнув 88 на 10 тис. населення. Тут варто зазначити, що малі підприємства – це лише частина суб'єктів господарювання представлена юридичними особами, які мають (згідно чинного законодавства України) не більше визначеної кількості працівників для відповідної галузі економіки. Сюди не включені суб'єкти господарювання – фізичні особи, які за економічним змістом також належать до малого бізнесу. Разом з тим необхідно враховувати той факт, що серед зареєстрованих підприємців – фізичних осіб, далеко не всі фактично займаються підприємницькою діяльністю. За неофіційними джерелами, кількість фізичних осіб, які не ведуть діяльності серед зареєстрованих підприємців – становить не менше третини.

Примітка

Варто зазначити, що інформація про кількість суб'єктів господарювання чи то суб'єктів підприємницької діяльності, юридичних та фізичних осіб трактується не завжди однозначно. Тому, часто в різних інформаційних документах: довідниках, довідках, реєстрах, паспортах міст, статистичних довідниках тощо, по причині відсутності чітких стандартів та різного об'єднання тих чи інших показників в певні групи, виникають розбіжності в загальних цифрах. Однак, незважаючи на це, тенденції змін динаміки зберігаються і цілком відображають процеси в суспільстві.

Таблиця 21: Обсяг продукції та послуг за основними видами діяльності у 2004 році (тис.грн.)

	2004
Сільське господарство, мисливство, лісове господарство та рибне господарство	1720
Промисловість, у т.ч.:	419712
добувна промисловість	7241
обробна промисловість	63671
виробництво та розподілення електроенергії, газу та води	63924
Будівництво	196890
Оптова і роздрібна торгівля; торгівля транспортними засобами; послуги з ремонту	604939
Готелі та ресторани	4888
Транспорт і зв'язок	277856,4
Фінансова діяльність	
Операції з нерухомістю, здавання під найм та послуги юридичним особам	27982,4
Освіта	91356,4
Охорона здоров'я та соціальна допомога	4801,8
РАЗОМ	1630146,00

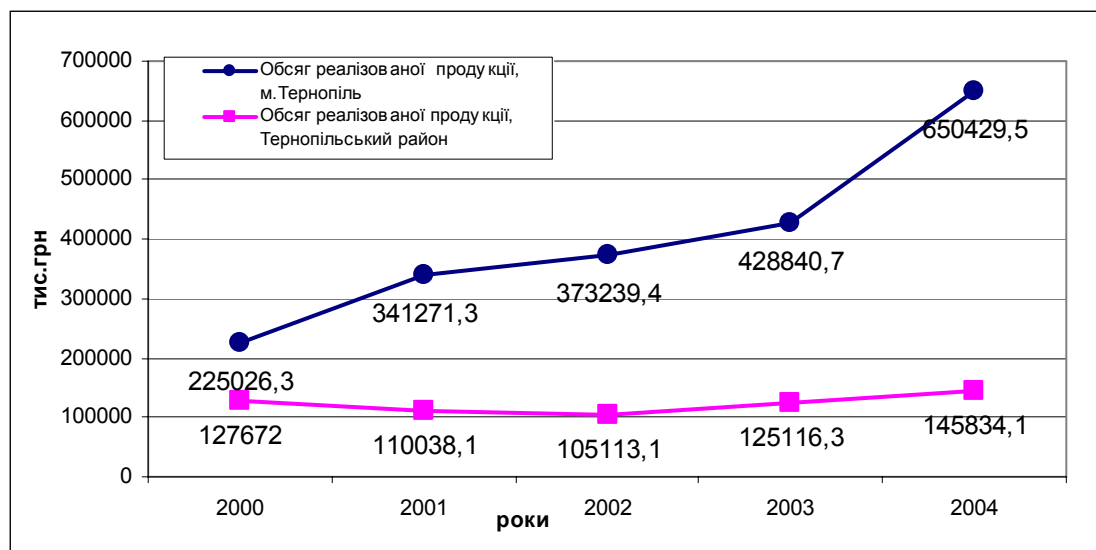
У Тернополі успішно розвивається промисловість, оптова та роздрібна торгівля, транспорт та будівництво. За обсягами реалізації продукції оптова та роздрібна торгівля у 2004 році займала понад 37%, промисловість — 25%, транспорт і зв'язок — 17%, будівництво — 12%. Основні галузі промисловості – харчова, легка та машинобудування. Тернопіль є залізничним вузлом.

Промисловий потенціал міста складають 50 підприємств. Основними галузями були і залишаються машинобудівна, металообробна, легка, харчова, електротехнічна та деревообробна промисловості. Провідними підприємствами є: ВАТ «Ватра» (утворена 1957 року - виробник світлотехнічних приладів, відомий як в Україні, так і в багатьох країнах світу; ВАТ «Текстерно» (утворене 1965 року) – виробник бавовняних тканин; ТОВ «Тернопільфарфор» (утворене 1964 року) – виробник фарфорового посуду; ВО «Оріон» (1978 року утворення) – виробник крупно габаритних антен супутникового зв'язку; ПП «Фабрика «Нова» - виробництво меблів; СП «Ватра-Шредер» - виробник вуличних світильників та прожекторів; ТОВ «Теркурій -2» - виробництво шкарпеткових виробів.

До унікальних виробництв можна віднести технологію вживлення на поверхню опіків тваринної шкіри (підприємство «Комбустіолог») та виробництво церковної церковної атрибутики на базі процесу ротаційної витяжки (СМВ ТП «Крок»).

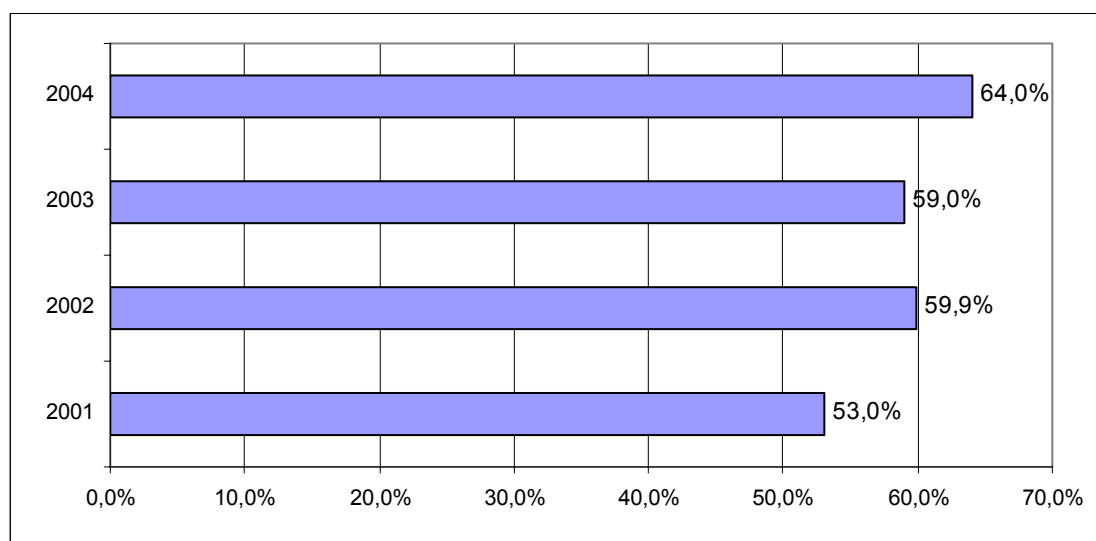
ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ м. ТЕРНОПІЛЬ

Графік 20: Обсяг реалізованої промислової продукції, тис. грн.

Протягом останнього року спостерігається збільшення виробництва панчішно-шкарпеткових виробів на 19,8 %, круп – на 19 %, збір залізобетонних конструкцій та виробів на 17 %, зошитів шкільних – на 8,2 %, пива – на 3,9 % й фарфоро-фаянсового посуду – на 2,2 %. Разом з тим, зменшено виробництво комбайнів бурякозбиральних - на 75,4 %, штучних шкір – на 32,2%, причепів і напівпричепів автомобільних – на 30 %, борошна – на 30%, безалкогольних напоїв – на 23,6 %, піску та щебеню – на 20 %, хліба та хлібобулочних виробів – на 16,3 %.

Графік 21: Частка прибуткових підприємств

Примітка: Графіки 20-21 містять дані Інституту реформ

На графіках 20 та 21 спостерігається позитивні тенденції в економіці. Зростають обсяги реалізованої продукції, кількість прибуткових підприємств у місті збільшується. Темпи розвитку відповідають середнім показникам по Україні.

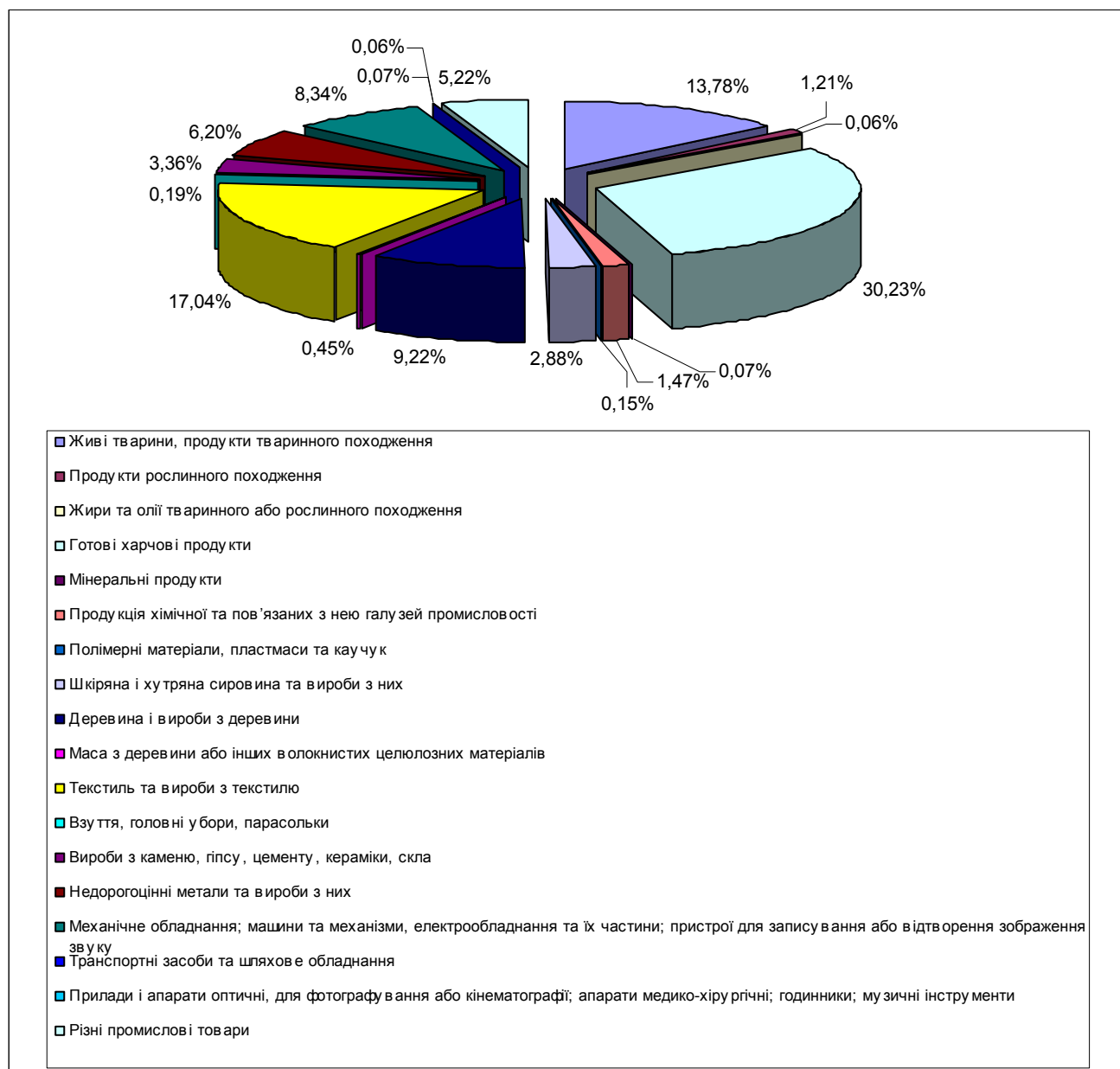
Таблиця 22: Товарна структура експорту (тис.дол США)

	1996	2000	2004
Живі тварини, продукти тваринного походження	3512	3045	6742,77
Продукти рослинного походження	480	222	590
Жири та олії тваринного або рослинного походження			29,0
Готові харчові продукти	23622	5336,40	14792

ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ м. ТЕРНОПІЛЬ

Мінеральні продукти	52,2	7,41	34,49
Продукція хімічної та пов'язаних з нею галузей промисловості	261,5	245,2	721,5
Полімерні матеріали, пластмаси та каучук		25,0	74,3
Шкіряна і хутряна сировина та вироби з них	280	591	1408,2
Деревина і вироби з деревини	190	1575,3	4510
Маса з деревини або інших волокнистих целюлозних матеріалів		47,86	220,73
Текстиль та вироби з текстилю	978	2326,49	8337,08
Взуття, головні убори, парасольки		0,2	91
Вироби з каменю, гіпсу, цементу, кераміки, скла	340	706	1644,2
Недорогоцінні метали та вироби з них	10,9	1041	3033,5
Механічне обладнання; машини та механізми, електрообладнання та їх частини; пристрої для записування або відтворення зображення звуку	2537	2611,47	4082,09
Транспортні засоби та шляхове обладнання	101	27,39	28,01
Прилади і апарати оптичні, для фотографування або кінематографії; апарати медико-хірургічні; годинники; музичні інструменти		16,26	35,34
Різні промислові товари	2560,06	6643,59	2555,33
РАЗОМ	34924,66	24467,57	48929,54

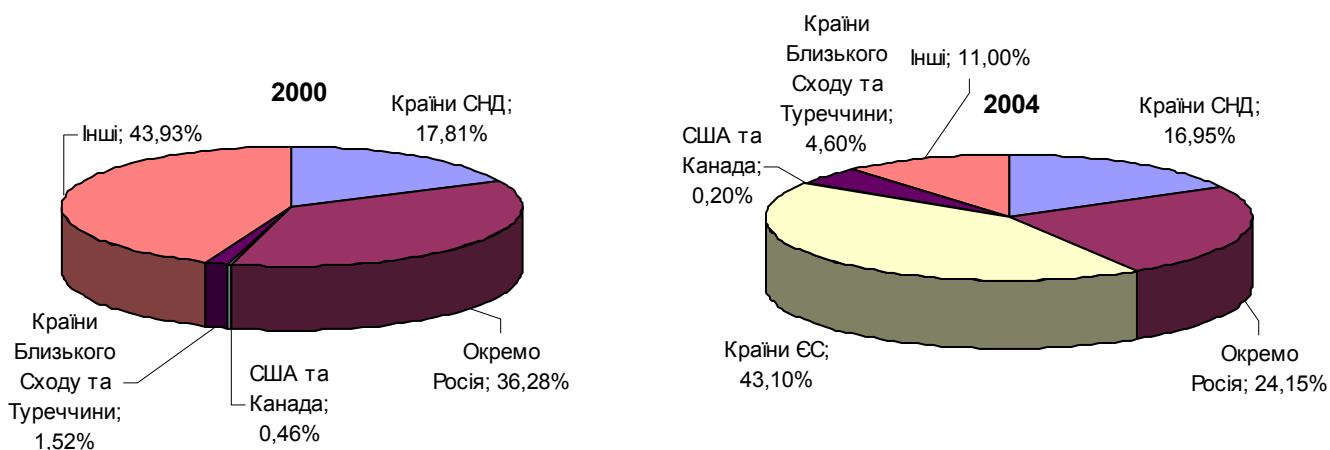
Графік 22: Товарна структура експорту (2004 рік)

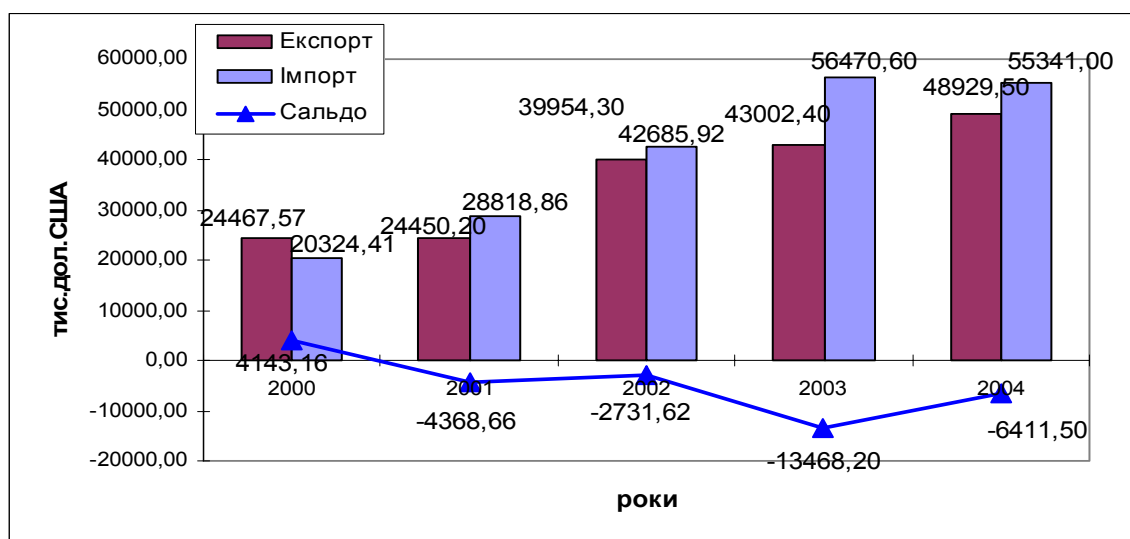
Таблиця 23: Географічна структура експорту

	1996	2000	2004
Країни СНД	7738,29	4356,55	8293,39
Окремо Росія	23351,64	8877,17	11816,65
Країни ЄС			21088,63
США та Канада	233,99	113,24	97,85
Країни Близького Сходу та Туреччини	586,73	371,52	2250,75
Інші	3014,01	10749,09	5382,27
РАЗОМ	34924,66	24467,57	48929,54

Графік 23: Географічна структура експорту

Графік 24: Експорт та імпорт товарів. Зовнішньоторговельний баланс

Впродовж останніх чотирьох років кількість підприємств, що здійснюють імпортування товарів перевищує кількість підприємств, які займаються експортом (імпортом товарів займалося 139—142 підприємства, експортом — 72-78 підприємства).

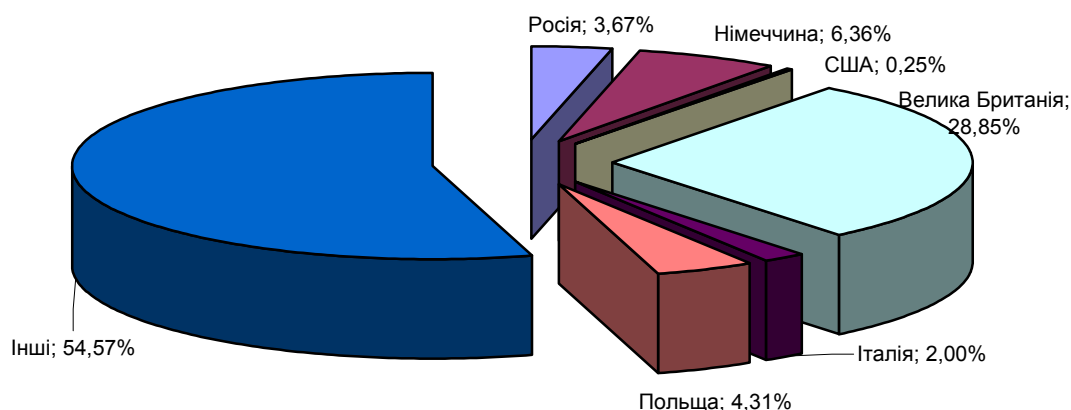
Разом з тим, на фоні позитивної динаміки збільшення імпортних та експортних операцій зовнішньоторговельний баланс по місту Тернопіль починаючи з 2001 року зберігає негативне сальдо.

ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ м. ТЕРНОПІЛЬ

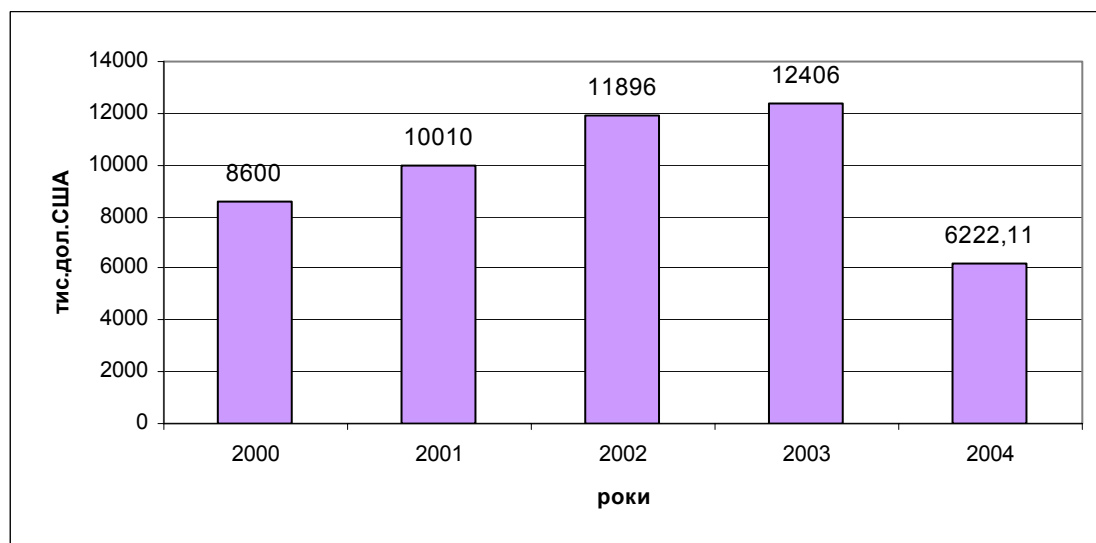
Таблиця 24: Структура прямих іноземних інвестицій за країнами походження (млн. доларів) станом на 01.10.2005 року

	2004	Усього, починаючи з 1990 р.	% від загальних
Росія		773,86	0,00%
Німеччина	87,78	1343,83	1,41%
Франція			0,00%
США		53,02	0,00%
Велика Британія	3613,10	6091,34	58,07%
Італія	350,00	422,21	5,63%
Польща	307,73	908,98	4,95%
Японія			0,00%
Кіпр			0,00%
Інші	1863,50	11521,07	29,95%
РАЗОМ	6222,11	21114,31	100,00%

Графік 25: Структура прямих іноземних інвестицій у 2004 році

Графік 26: Прямі іноземні інвестиції тис. дол. США (на кінець року)

Протягом 2000-2003 років спостерігається збільшення прямих іноземних інвестицій, однак у 2004 році – серйозний спад. Якщо аналізувати ці суми в розрахунку на одного

ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ м. ТЕРНОПІЛЬ

мешканця міста, то питомі інвестиції виростають з 37 дол.США у 2000 році до 44 дол.США у 2001 році, 52 дол.США у 2002 році, 56 дол.США у 2003 році і знижуються до рівня 29 дол.США на одного мешканця у 2004 році. Такий спад потоку інвестицій в економіку міста найімовірніше пояснюється ускладненням політичної ситуації.

В цілому, починаючи з 1990 року в економіку міста надійшло інвестицій на суму понад 21 млн. дол.США (ця сума враховує вибуття тих інвестицій, які були неефективними впродовж цих років).

Сьогодні у місті працюють інвестори з Великобританії, Польщі, Італії, Німеччини, Росії, США та інших країн. Підприємствами з найбільшими іноземними інвестиціями є СП «Волхонтет-Банчі» (4,5 млн.дол США); ЗАТ «Терра Петролеум» (997 тис.дол.США); ДП «Альтфатер-Тернопіль» (284,6 тис.дол.США); ТОВ «Технотерн» (97,9 тис.дол.США); ТОВ «Контек Лтд» (97,9 тис.дол.США); СП «Діана Інтернаціональ» (45 тис.дол.США).

V.V Найбільші роботодавці

Таблиця 25: Найбільші роботодавці

Підприємство, організація, установа	Вид діяльності (основний)	Чисельність працівників у 2004 р.
ОСП „Корпорація“Ватра”	виробництво світлотехнічного обладнання	1352
ВАТ “Тернопільський комбайновий завод”	виробництво бурякозбиральної техніки,	1435
ВАТ завод штучної шкіри “Вінітекс”	сільськогосподарських машин	137
ЗАТ Тернопільський завод “ЗБК”	виробництво залізобетонних конструкцій для підстанцій	97
ЗАТ Меблеве підприємство “Тернопіль”	виробництво меблів	46
ВАТ “Тернопільський кар”єр”	виробництво будівельних матеріалів (щебінь, камінь будовий, карбонатні породи)	246
ВАТ “Тернопільське об’єднання “Текстерно”	виробництво бавовняних тканин	2224
ВАТ “Тернопільська швейна фірма” “Галія”	виробництво швейних виробів	345
ТОВ “Тернопільфарфор”	виробництво побутового фарфорового посуду	555
ВАТ “Опілля”	виробництво пива	120
ТОВ “Тернопільхлібпром”	виробництво хліба і хлібобулочних виробів	437
ВАТ Тернопільська кондитерська фабрика “ТЕРА”	виробництво кондитерських виробів	255
ТОВ “Тернопільський завод безалкогольних напоїв”	виробництво безалкогольних напоїв та оцету харчового спиртового	64
ВАТ” Маслосирбаза “Галичина”	виробництво твердих сирів, морозива	93
ВАТ “Тернопільський електро-механічний завод “ТЕМЗА	виробництво нестандартного енергетичного обладнання (щитів і пультів управління)	53
Промислова база фірми “Тернопільбуд” ЛТД	виробництво збірних бетонних та залізобетонних виробів	114
ВАТ “ЕКОР”	переробка сільсько-господарської продукції, виробництво крупи гречаної	46
ВАТ “Тернопільський авторемзавод”	виробництво запасних частин, товарів народного споживання, капітальний ремонт автомобілів	77
ВАТ”Тернопільський радіозавод “Оріон”	виробництво засобів радіозв’язку	1213
СП завод ЗБВ і будівельних конструкцій	виробництво залізобетонних виробів	112
ПП фабрика меблів “Нова”	виробництво меблів	231
ВАТ “Тернофарм”	виробництво медичних препаратів	224

ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ м. ТЕРНОПІЛЬ

ПУ Укоопспілки „Тернопільський експериментально – механічний завод”	виробництво металевих виробів, запасні частини до холодильного обладнання	49
ВАТ „Тернопільбуддеталь”	виробництво столярних виробів	135
Деревообробний комбінат фірми „Тернопільбуд”ЛТд	виробництво столярних виробів	15
ДП „Західдорвибухпром”	проведення вибухових робіт	112
ДП ДАК "Хліб України"	переробка зерна	152
СП "Ватра –Шредер"	виробництво енергоекономічних освітлювальних приладів для зовнішнього освітлення міст та спортивних споруд	111
ТОВ "Теркурій -2"	виробництво шкарпеткових виробів і фарбованої пряжі	127
ТОВ „Видавництво „Школярик”	виробництво друкованої продукції	71

V.C ЕКОНОМІКА МІСТА

Таблиця 26: Доходи міського бюджету на одного мешканця (грн.)

A. 2003 р.

	Прибутковий податок з громадян	Податок на прибуток підприємств комунальної власності	Місцеві податки та збори	Плата (податок) за землю	Податкові надходження разом	Дохід від оренди комунального майна
Місто	250,77 грн.	1,16 грн.	23,60 грн.	30,69 грн.	371,96 грн.	14,35 грн.
Район	78,51 грн.	0,39 грн.	2,77 грн.	10,06 грн.	117,66 грн.	0,16 грн.
Область	129,38 грн.	0,54 грн.	6,91 грн.	16,20 грн.	186,88 грн.	2,98 грн.
Україна	285,01 грн.		12,49 грн.	42,84 грн.	1 145,00 грн.	

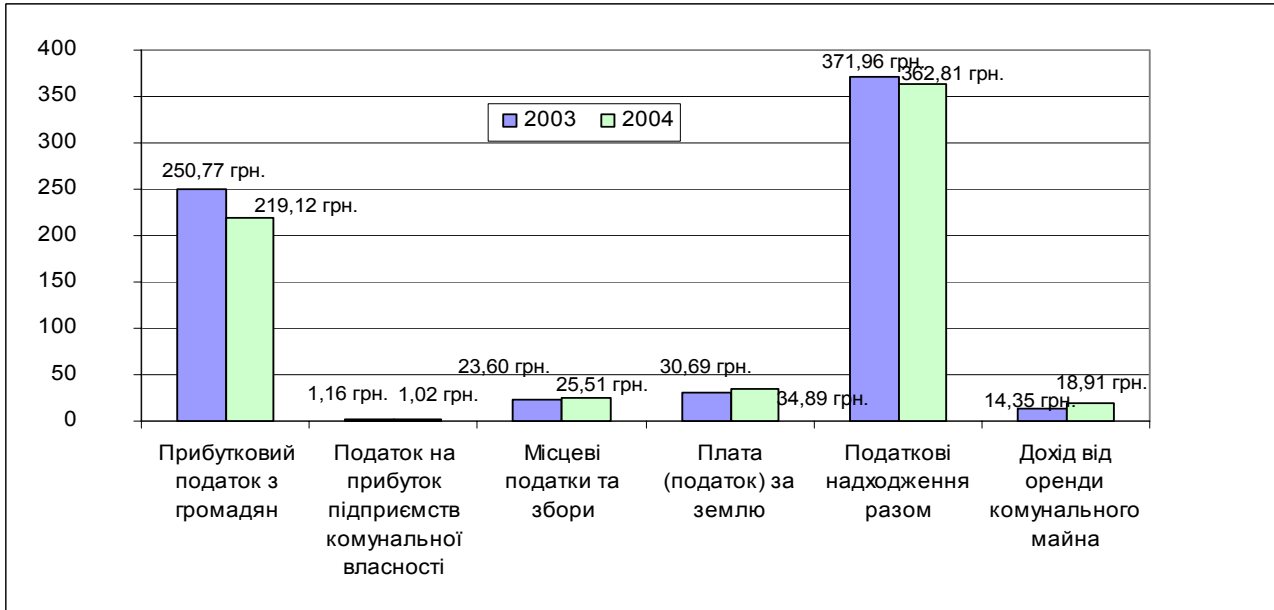
B. 2004 р.

	Податок з доходів фізичних осіб	Податок на прибуток підприємств комунальної власності	Місцеві податки та збори	Плата (податок) за землю	Податкові надходження разом	Дохід від оренди комунального майна
Місто	219,12 грн.	1,02 грн.	25,51 грн.	34,89 грн.	362,81 грн.	18,91 грн.
Район	80,01 грн.	0,48 грн.	3,02 грн.	10,04 грн.	125,15 грн.	0,24 грн.
Область	121,83 грн.	0,58 грн.	7,46 грн.	17,24 грн.	188,69 грн.	3,92 грн.
Україна	0,00 грн.		0,00 грн.	0,00 грн.	0,00 грн.	

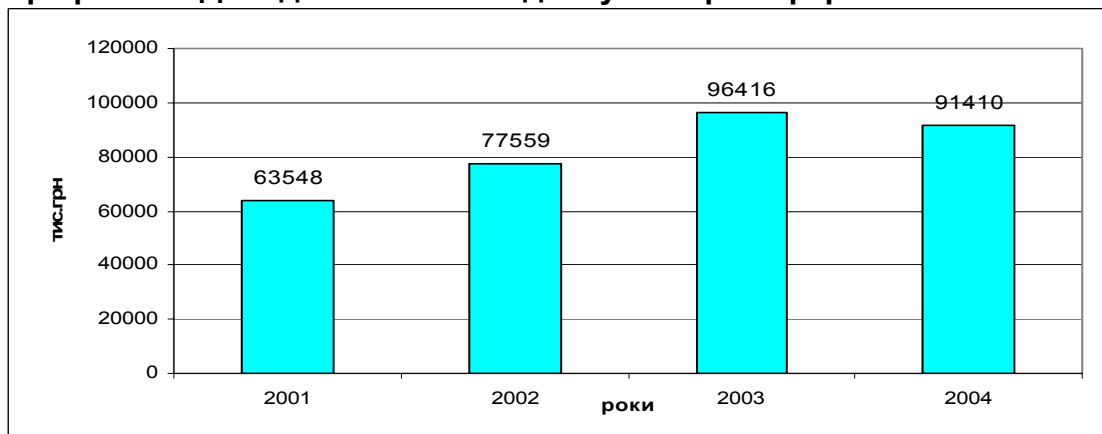
C. 2005 р. (9 місяців)

	Податок з доходів фізичних осіб	Податок на прибуток підприємств комунальної власності	Місцеві податки та збори	Плата (податок) за землю	Податкові надходження разом	Дохід від оренди комунального майна
Місто	196,37 грн.	1,03 грн.	20,23 грн.	28,04 грн.	328,29 грн.	16,79 грн.
Район	86,01 грн.	0,31 грн.	2,24 грн.	10,70 грн.	131,15 грн.	0,24 грн.
Область	107,76 грн.	0,45 грн.	5,79 грн.	14,12 грн.	170,01 грн.	3,50 грн.
Україна	0,00 грн.		0,00 грн.	0,00 грн.	0,00 грн.	

Графік 27: Доходи міського бюджету на одного мешканця

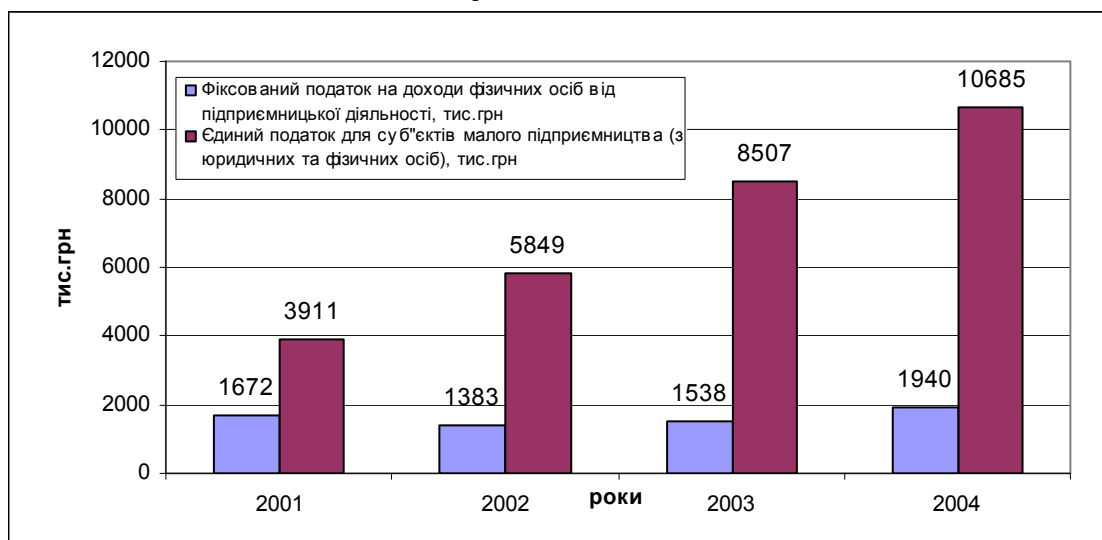

Графік 28: Доходи міського бюджету без трансфертів

Доходи місцевого бюджету на одного мешканця (без трансфертів) відповідають динаміці зростання. У 2001 році ця сума складала 281 грн, у 2002 році —334 грн., 2003 році —433 грн., 2004 році —416 грн.

Графік 29: Сплата фіксованого податку на доходи фізичних осіб та єдиного податку для СПД

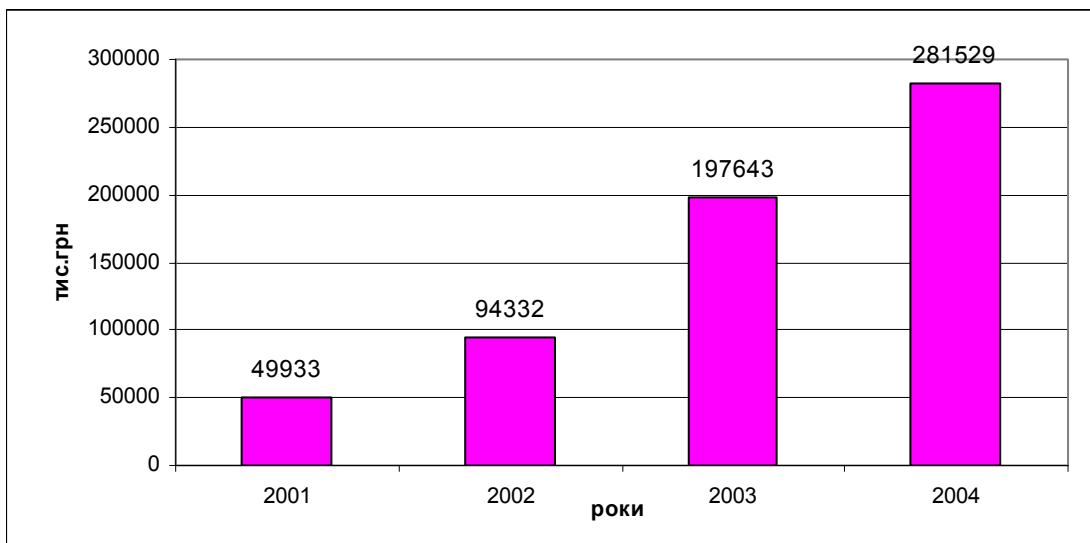
ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ м. ТЕРНОПІЛЬ

Стабільною є динаміка зростання сплати єдиного податку для СПД. Сплата фіксованого податку на доходи фізичних осіб залишається без змін. Це також є свідченням позитивних тенденцій в економіці, коли на фоні зростання загальної кількості бізнесів (підприємців), кількість торговців на ринках (базарах) практично не збільшується.

Однак на економіку міста ці позитивні тенденції впливають мало (за виключенням соціальних переваг, які підтримуються зайнятістю населення), надходження в бюджет міста від цього практично не збільшуються.

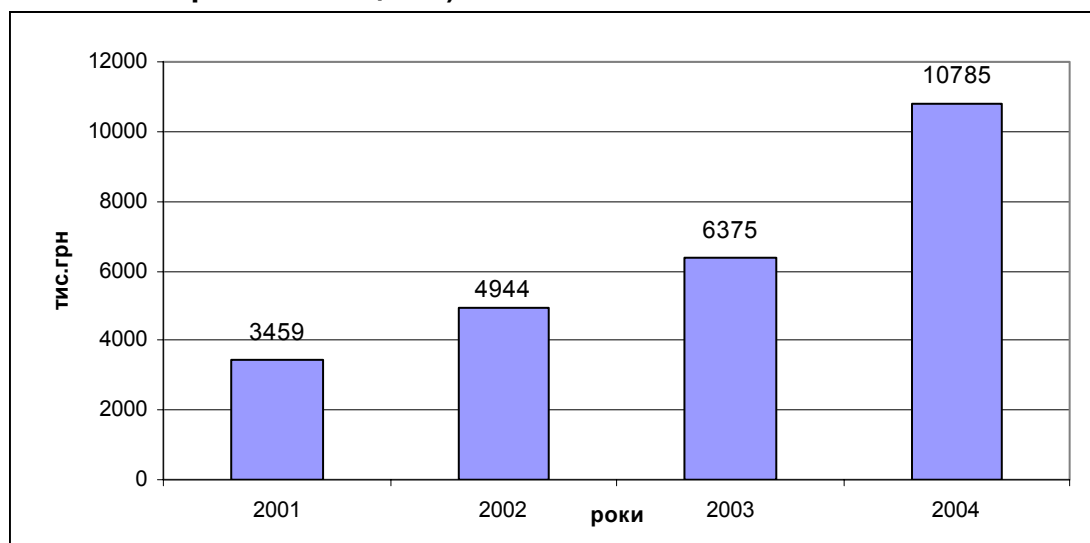
Примітка. Фіксований податок сплачують торговці на ринках і 90% суми цього податку потрапляє в місцевий бюджет. Єдиний податок для СПД сплачується фізичними особами (підприємцями) і юридичними особами, Але тільки 43% надходжень від єдиного податку фізичних осіб і 23% надходжень від єдиного податку юридичних осіб залишається в місцевому бюджеті.

Графік 30: Інвестиції в основний капітал (у фактичних цінах, тис. грн.)

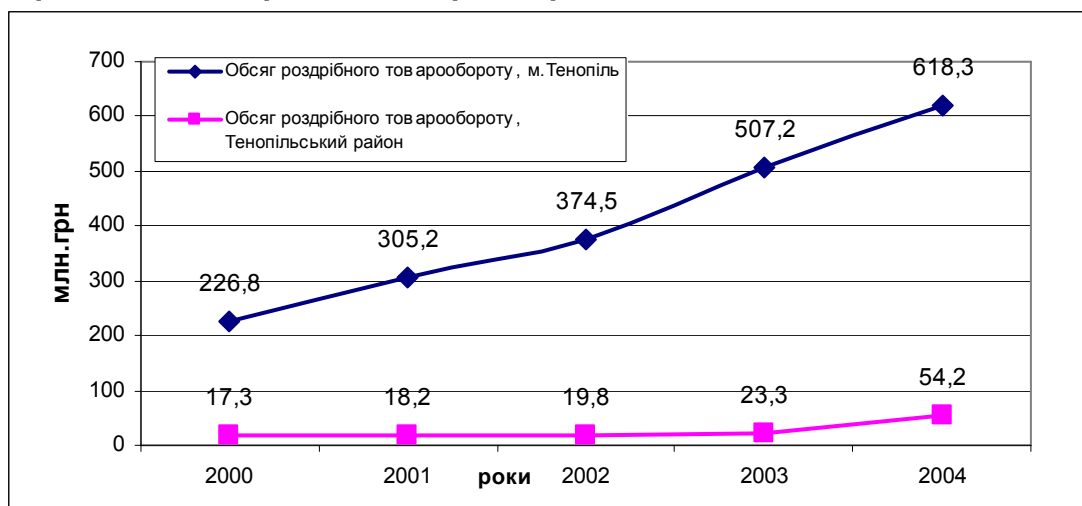
У місті спостерігається значне зростання інвестицій в основний капітал. За чотири роки обсяг інвестицій в основний капітал виріс в 5.6 разів. Кожного року величина цього показника у розрахунку на одного мешканця практично подвоювалась. З 220 грн. інвестицій в основний капітал на одного мешканця у 2001 році ця сума збільшилась до 1284 грн. у 2004 році.

Графік 31: Інвестиції в основний капітал за рахунок бюджету (у фактичних цінах)

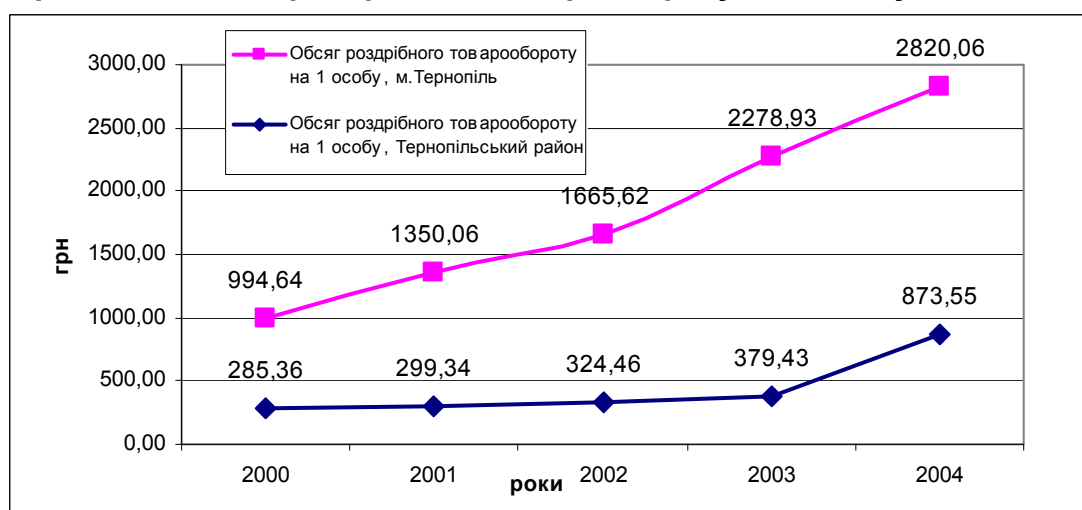
Частка державних інвестицій упродовж аналізованого періоду займає близько 0.05% від загальної суми інвестицій в основний капітал.

Графік 32: Роздрібний товарооборот

Слід відзначити суттєвий обсяг та динаміку зростання товарообороту у м. Тернополі за останні 5 років. Разом з тим, ці показники не є остаточними, вони враховують фактичний облік товарообороту, що здійснюється тільки юридичними особами (фізичні особи-підприємці не звітуються в управлінні статистики, тому їх товарооборот залишається необлікованим).

Графік 33: Обсяг роздрібного товарообороту на 1 особу

Примітка: Графіки 30-33 містять дані Інституту реформ

Інформація про наявні в місті вільні земельні ділянки, призначені для ведення господарської діяльності - відсутня.

VI ЗАКЛАДИ СУСПІЛЬНОГО КОРИСТУВАННЯ ТА ІНФРАСТРУКТУРА

Таблиця 27: Випускники навчальних закладів – середніх, вищих

Тип, назва навчального закладу	1996	1998	2000	2002	2004
Середні школи	2090	2445	2911	2673	2582
Вищі навчальні заклади I-II рівень акредитації	1036	1010	665	833	963
Вищі навчальні заклади III-IV рівень акредитації	3523	4823	8179	12639	9550
Професійно-технічні навчальні заклади	2750	2250	2425	2740	3080

Тернопіль має досить розгалужену систему освіти різних рівнів. Вищі учбові заклади здійснюють підготовку фахівців із різних спеціальностей: економічні, технічні, педагогічні та медичні. Навчання здійснюється в основному на комерційній основі.

На сьогодні у місті збережено мережу загальноосвітніх, дошкільних, позашкільних навчальних закладів. Тут нараховується 29 загальноосвітніх шкіл I-III ступенів, 2 спеціалізовані початкові школи, 6 закладів нового типу, вечірня та спеціальна школи, 38 дошкільних навчальних закладів (у т.ч. 6 навчально-виховних комплексів «Школа – дитячий садок», 1 приватний і 1 відомчий садки), 11 позашкільних закладів. Крім того, в Тернополі діють 8 вищих навчальних закладів I-II рівня акредитації, 3 професійно-технічних навчальних заклади та 14 вищих навчальних закладів III-IV рівня акредитації, серед яких Тернопільський державний економічний університет, Тернопільський національний університет ім. В.Гнатюка, Тернопільський державний технічний університет ім. І.Пулюка, Тернопільський державний медичний університет ім. І.Горбачевського, Європейський університет, Інститут соціальних та інформаційних технологій, Тернопільський експериментальний інститут педагогічної освіти та інші.

Таблиця 28: Місткість лікарень

Лікувальна установа	Кількість ліжок
Тернопільська міська комунальна лікарня швидкої допомоги	275
Тернопільська міська комунальна лікарня № 2	500
Тернопільська міська комунальна лікарня №3	112
Тернопільський міський комунальний пологовий будинок	200
Тернопільська міська комунальна дитяча лікарня	250
Всього	1337

До лікувального комплексу міста входять 3 клінічні лікарні, дитячі лікарні з поліклінікою, 2 пологових будинки, 2 стоматологічні лікарні, профілакторій «Веселка». У Тернополі також діють обласні медичні заклади: клінічна і дитяча лікарні, психоневрологічна лікарня, протитуберкульозний і онкологічний диспансери. У 2004 році загально інфекційна захворюваність знизилась на 17,1 %. Значно знизився рівень дитячих інфекцій: кашлюку на 55,54 %, краснухи – на 79,7 %, епіпаротиту – на 61,8 %. Не було випадків лептоспірозу. Знизилась захворюваність на вірусні гепатити на 21,5 %, в тому числі Гепатиту В на 44,1 %.

Спостерігається тенденція до зниження венеричних захворювань: сифілісу на 31,7 %, гонореї – на 6,5 %. Число випадків хворих на СНІД зросло з 2 до 4. Знизилось число ВІЛ інфікованих з 22 до 18 випадків.

Проблемним залишається питання профілактики туберкульозу, який в Україні набув статусу епідемії. У 2004 році в місті виявлено всіма формами туберкульозу 138 хворих проти 133 в 2003 році, захворюваність становить 62,0 проти 58,8 на 100 тис. населення в 2003 році (обласний – 70,6). Збільшилося число виявлених хворих на туберкульоз легень з 97 до 112

ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ м. ТЕРНОПІЛЬ

випадків, захворюваність становить 50,3 на 100 тис. населення (обласний – 53,2). Знизилась Захворюваність на туберкульоз серед дітей (2,8 на 100 тис) та підлітків (16,9 на 100 тис), відповідно виявлено 1 і 2 випадки.

Таблиця 29: Енергоспоживання (на рік)

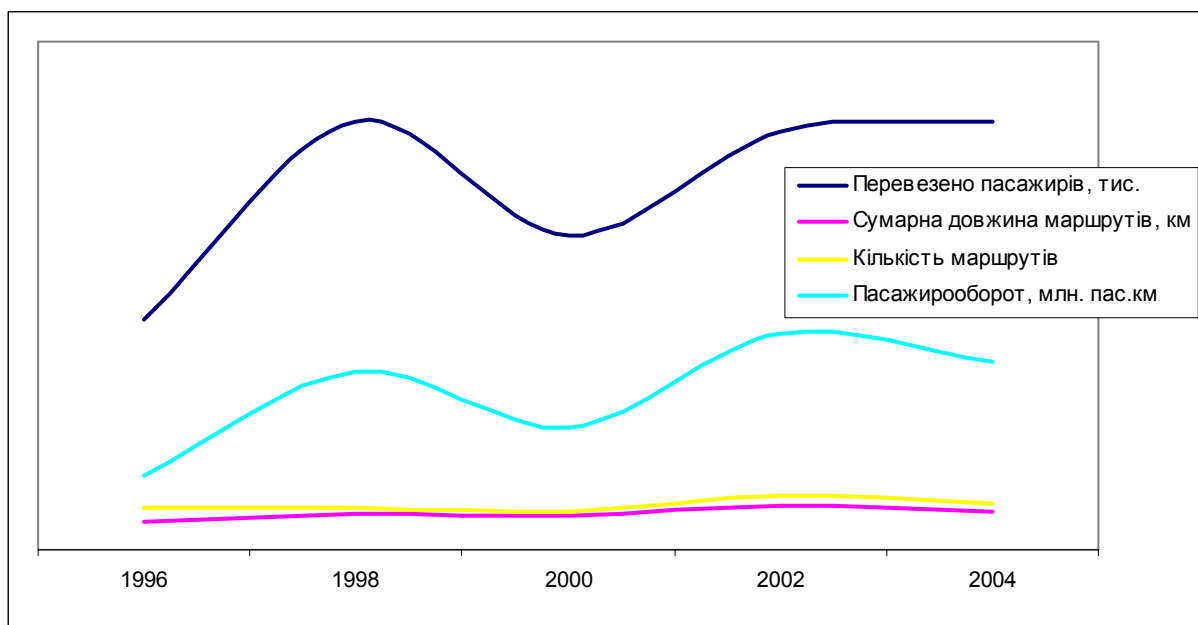
	1998	2000	2002	2004
Електроенергія (МВт-год), у тому числі:			348,292	343,605
- населення			67,312	72,589
- підприємства			280,98	271,016
Проектна потужність			189,3	189,3
Газ (тис. м ³)	254903	209283	213492	206133
Питна вода (тис. м ³)	32683	32780	29415,2	27340,9
Опалення (Гкал), у тому числі:	707,9	574,1	637,5	650,7
- населення	537,3	450,1	517,1	519,6
- підприємства	170,6	124	120,4	131,1
Проектна потужність	560,12	587,24	670,74	646,62

Дані щодо обліку транспортних потоків Тернополя не вивчалися. Дійсний Генплан міста розроблявся в 1982 році й з того часу не оновлювався. Зараз розробляються генплани забудови нових мікрорайонів міста.

Таблиця 30: Громадський транспорт

	1996	1998	2000	2002	2004
Перевезено пасажирів, тис.	27047,50	50612,80	37154,30	49378,10	50527,80
Сумарна довжина маршрутів, км	321,70	415,00	391,00	516,00	440,00
Кількість маршрутів	49,00	50,00	46,00	63,00	55,00
Пасажирооборот, млн. пас.км	8701180,75	21004312,00	14527331,30	25479099,60	22232232,00

Графік 34: Громадський транспорт (тренд)

ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ м. ТЕРНОПІЛЬ

Місто Тернопіль знаходиться на перетині транспортного коридору Е-85 Клайпеда – Каунас – Вільнюс – Ліда – Брест – Ковель – Луцьк – Тернопіль – Чернівці – Сирет, магістральних автодоріг Львів – Хмельницький – Вінниця – Кіровоград – Знам'янка та Стрий – Тернопіль.

Структура магістральної вуличної мережі м.Тернополя обумовлена розташуванням історичної забудови навколо перетину торгових шляхів зі сходу на захід і з півдня на північ.

Магістральні вулиці міста, як продовження вказаних автодоріг, утворюють радіальну схему, яка притаманна більшості європейських міст і має в сучасних умовах вагомий недолік – скупчення транзитного транспорту в центральній частині. З розвитком вуличної мережі і розбудови міста побудовані хордові і магістралі, кільцева об'їзна дорога, які оминають центральну частину і дають змогу скерувати транзитні потоки по вулицях з більшою пропускною здатністю. Таким чином, сучасна схема транспортних магістралей міста – наближена до радіальної з кільцевими елементами.

Всього в Тернополі налічується 14 магістральних вулиць загальноміського значення, 60 районного значення та біля 180 житлових вулиць та провулків.

Рух транзитного вантажного транспорту організовано по південному та північному об'їзді міста. Проте магістральними вулицями Тернополя здійснюється рух транзитного туристичного транспорту, який додатково навантажує і без того навантажені вулиці центральної частини. Крім того, часта зміна напрямків руху і велика кількість поворотів вимагають організації маршрутного орієнтування.

Радіальне планування вулиць та недостатня ширина їх в старій історичній частині міста не забезпечують необхідної пропускної здатності для інтенсивних транспортних потоків і громадського транспорту зокрема. Залізниця, що пролягає з півночі на південь, ділить Тернопіль на дві майже рівні частини, зв'язок яких між собою здійснюється двома вузькими шляхопроводами та проколом під залізницею, що приводить до їх перевантаження транспортними потоками в години «пік», а у випадках аварійних ситуацій чи складних погодних умов – до часткового і навіть повного паралічу дорожнього руху, утворенню величезних транспортних заторів.

Нинішній Тернопіль – центр залізничних, автомобільних і повітряних доріг. Відстані до Києва – 479 км, та 220-350 км до європейського кордону.

Залізнична станція електрифікована у 1999 році, пропускає за добу понад 100 тис. тон вантажів. Головні залізничні шляхи проходять зі сходу на захід і південь, в тому числі і міжнародні.

Три державні автомобільні дороги пересікають Тернопіль на схід і з півночі на південь. Дорога Брест-Чернівці з'єднує західну частину Білорусії з Румунією і є головним коридором північно-південного напрямку до балканських країн і Середземномор'я. Інші дві дороги Харків-Київ-Львів і Київ-Ужгород з'єднують східні кордони і центр України з Польщею, Словаччиною і Угорщиною. Через місто проходить 76 місцевих маршрутів. Загальна довжина автомобільних шляхів 184,9 км.

Міжміська автостанція обслуговує 70 маршрутів, які пролягають в різні куточки нашої держави та європейські країни, зокрема: у міста Київ, Вінницю, Житомир, Рівне, Луцьк, Чернівці, Івано-Франківськ, Львів, Трускавець, а також у Прагу, Брест, Кишинів, Перемишль, Варшаву.

Широка сітка автобусних і тролейбусних маршрутів протяжністю понад 783 км забезпечує перевезення понад 58 млн. пасажирів в рік.

VII ДОВКІЛЛЯ

VII.A АТМОСФЕРА

Таблиця 31: Основні показники забруднення атмосферного повітря

Місяць або квартал	1992			1996			2000			2004			
	SO ₂	NO _x	Пил	SO ₂	NO _x	Пил	SO ₂	NO _x	Пил	SO ₂	NO _x	Пил	
Середньорічний показник	Моніторинг ведеться з 1994 року			0,27	0,04	0,12	0,4	0,02	0,07	0,17	0,005	0,05	0,18
Гранично допустимий вміст	0,05	0,1	0,15	0,05	0,1	0,15	0,05	0,1	0,15	0,05	0,1	0,15	

Таблиця 32: Обсяг вироблених відходів (за 2004 рік) та вартість утилізації

Тип відходів	Кількість (т)	Вартість (тис. грн.)
Змішані побутові відходи	76000	1,0 грн/куб.м
Відходи, що піддаються компостуванню	53000	(5 грн/т)
Сміття з вулиць	25,2	5 грн./т
Інші пластмаси	4600	1000 грн./т
Скло	3800	5 грн./т
Інші відходи, що не піддаються компостуванню	6900	5 грн./т
Цегла	2800	5 грн./т
Електротехнічні відходи	16	500 грн./т
Сміття з ринків	2000	5 грн./т
Фарби, смоли, клеї	4	900 грн./т
Стічні води (тис. м3)	2266,6	
Дощова вода (тис. м3)	1025,2	

VIII ТУРИЗМ

Таблиця 33: Кількість гостей

	Відвідуваність					
	1997	2000	2001	2002	2003	2004
Тернопіль	116400	118900	119300	121200	123500	124300
Область	0	19996	19384	21155	46399	600
Україна	1539000	1729000	1904000	1963000	2513000	1448000
Івано-Франківськ		23481	33940	38325	45191	45517
Рівне						
Житомир						

Таблиця 34: Можливості для розміщення гостей у готелях, пансіонатах, турбазах тощо

Заклад	Кількість ліжок	Річна заповнюваність, %
Готельний комплекс "Алігатор", вул.Гайова 29 (52-73-91)	26	30
Готельний комплекс "Вокзальний", м-н Привокзальний 1 (27-23-60)	36	50
Готель "Галичина", вул.Чумацька 1 (53-39-51)	192	40
Готель "Джерман Автоцентр", вул.Микулинецька 116а (27-77-77)	4	30
Сервісно-туристичний центр "Рута", вул.Медова 2 (52-43-97)	131	40
Готель "Тернопіль", вул.Замкова 14 (52-43-97)	182	40-50
Готель "У Василя", пр-т С.Бандери 29 (43-10-00)	12	30
Готель "Фортуна", с.Гаї Шевченківські (28-14-95)	16	35
Готель "Центральний", вул.Шевченка 25 (25-35-16)	4	30
Готельний комплекс "Юхнович", вул.Родини Барвінських 3а, (43-39-57)	20	40-50
Готель "Оріяна", с.В.Гаї (29-02-91)	10	30
Мотель "Електро", вул.Текстильна 1 (52-15-44)	26	50
Мотель "Братислава", вул.Вояків УПА (43-02-93)	125	40
Готель "Чайка", вул.Білецька 52 (25-87-70)	49	55

Таблиця 35: Місткість споруд культурно-спортивного призначення

Споруда	Скільки відвідувачів вміщує	Події чи заходи, що викликають найбільший приплив гостей
ПК "Березіль" ім.Л.Курбаса вул.Миру, 53-31-13	1038	Концерти зірок екстради
Кінотеатр сімейного відпочинку "Перемога" б-р Шевченка, 27 25-44-43	400	Популярні художні фільми, виставки-ярмарки
КП МЦ "Червона рута", б-р Д.Галицького 2, 24-54-56	560	Виступи молодіжних гуртів
КП ЦДМІ ім.Довженка пр-т Злуки 45, 26-30-88	450	Рок-концерти
Тернопільська обласна філармонія вул.Острозького, 25-46-59	400	Концерти
Тернопільський академічний драматичний театр ім.Т.Шевченка, б-р Шевченка, 25-24-86	600	Відкриття сезону, прем'єри вистав, фестивалі

ІХ ЦІЛІ РОЗВИТКУ МІСТА

Таблиця 36: Планована інвестиційна діяльність у місті до 2008 р.

Проект	Кошторисна вартість (млн. грн.)
Будівництво колектора дощової каналізації по вул.Галицькій та водопониження в мікрорайоні вул.Липова, Оболоня, Танцорова	8
Капітальний ремонт обладнання на об'єктах водопостачання	44
Введення нової свердловини і водогону	180
Заміна та ремонт технологічного обладнання та інженерних мереж тепlopостачання та гарячого постачання	30
Капітальний ремонт шляхово-мостового господарства	20
Капітальний ремонт та реконструкція житлового фонду 43 будинків довоєнної забудови та 64 житлових будинків, які втратили теплоізоляційні властивості	130
Будівництво сміттєпереробного заводу	300
Забезпечення міста екологічно чистим транспортом (тролейбусами)	20

ПРОФІЛЬ ГРОМАДИ м. ТЕРНОПІЛЬ

9	Тернопільське ВАТ "Опілля"	Виробництво пива	Реконструкція підприємства, придбання обладнання по розливу пива	5 років	500,0 тис. дол.США
10	ВАТ "Тернопільський комбайновий завод"	С/г машинобудування	Виготовлення бурякозбирального самохідного комбайну КС-6Б-10 з бункером 3 куб м. Виготовлення самохідного бурякозбирального комбайну „Збруч”, який дозволяє проводити повний технологічний цикл збирання цукрового буряка за один прохід	5 років 4 роки	2396,0 тис. дол.США 2396,0 тис. дол.США
11	ВАТ „Екор”	переробна промисловість	Виготовлення вівсяної крупи, номерних пелюсткових пластівців „Екстра” із застосуванням комплексного обладнання фірми „Бюлер” або аналогічного	6 років	20000,0 тис.грн.
12	СП „Волхонтет – Банчі ЛТД”	виробництво продукції з граніту	Розширення обсягів виробництва продукції : плитка полірована (термооброблена) модульна, облицювальна, парпетна, сходова, підвіконна та інша	5 років	5000,0 тис.грн. або 943,0 тис.дол.США

X ОСНОВНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ МІСТА

Міська влада

Представницьким органом громади є Тернопільська міська рада, яка нараховує 43 депутати.

Керує громадою міський голова, який обирається безпосередньо громадою на основі прямого виборчого права. Міський голова одночасно очолює міську раду та її виконавчий комітет. Сьогодні міським головою є Богдан Левків, обраний у квітні 2002 року.

Житлово-комунальне господарство

На сьогоднішній день в місті експлуатується 1156 житлових будинки комунальної власності та житлово-будівельних кооперативів, 99 будинків підприємств і відомств та понад чотири тисячі приватних будинковолодінь.

Житлова площа житлового фонду міської ради та житлово-будівельних кооперативів складає 1,79 млн.кв.м. і відповідає 76 % всього житлового фонду міста.

Практично все житло обладнано водо-, газо-, електропостачанням та водовідведенням, 98,6% гарячим водопостачанням, 96,7 % центральним опаленням.

Теплове господарство міста складається з 42 котелень, в тому числі 33-х котельні потужністю 396,4 Гкв/год , 51 бойлерних і центральних теплових пунктів, які перебувають у комунальній власності міста і опалюють загальну площу житлового фонду 2,637 млн.кв.м.

Загальна протяжність теплових мереж, які перебувають у комунальній власності 176,4 км, з них 109.4 км амортизовано , а 32 км мереж в двотрубному вимірі потребує проведення заміни.

Водопровідно-каналізаційне господарство міста складається з 2-х водозаборів, 4-х водопровідних та 6-ти каналізаційних насосних станцій, 30-ти водозабірних свердловин з сумарним дебетом питної води 115 тис.куб.м. на добу, комплексу каналізаційних очисних споруд потужністю 106,4 тис.куб.м. на добу, 334,3 км водопровідних та 247,4 км каналізаційних мереж.

На сьогоднішній день повністю амортизовано 93,3 км (30%) в тому числі і водовод d-800мм довжиною 17,6 км В.Івачівського водозабору водопровідних та 101,2 км (40%) каналізаційних мереж, перебуває в аварійному стані і підлягає заміні відповідно 36,3 км та 45 км мереж, в тому числі водовод d-1000 мм В.Івачівського водозабору.